

R A P O R T
cu privire la realizarea Programului de activitate al Guvernului

Octombrie, 2020

CUPRINS

INTRODUCERE	3
A. JUSTIȚIE	3
B. POLITICĂ EXTERNĂ ȘI INTEGRARE EUROPEANĂ	9
C. AFACERI INTERNE, ORDINE PUBLICĂ ȘI PROTECȚIE CIVILĂ	14
D. APĂRARE ȘI SECURITATE NAȚIONALĂ	16
E. REINTEGRARE TERITORIALĂ	18
F. POLITICI ECONOMICE	19
G. FINANȚE PUBLICE, POLITICI FISCALE ȘI VAMALE	23
H. OCROTIREA SĂNĂTĂȚII, PROTECȚIE SOCIALĂ ȘI RAPORTURI DE MUNCĂ, FAMILIE	27
I. EDUCAȚIE, ȘTIINȚĂ, INOVAȚII, CULTURĂ, TINERET ȘI SPORT, RELAȚII INTERETNICE	34
J. DEZVOLTAREA REGIONALĂ, CONSTRUCȚII, AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI URBANISM	44
K. SECURITATEA ȘI EFICIENȚA ENERGETICĂ	46
L. TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI, TRANSPORT ȘI INFRASTRUCTURĂ	47
M. AGRICULTURĂ, DEZVOLTARE RURALĂ ȘI SIGURANȚA ALIMENTELOR	53
N. PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR ȘI RESURSELE NATURALE	56
O. ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI SERVICII PUBLICE	59
P. COOPERAREA CU SOCIETATEA CIVILĂ ȘI ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ÎN PROCESUL DECIZIONAL	63

INTRODUCERE

Guvernul și-a concentrat eforturile pentru atingerea obiectivelor prevăzute în Programul de activitate a Guvernului și a obiectivelor de dezvoltare a țării stabilite de cadrul național strategic.

Prioritățile majore ale Guvernului *pe plan intern* au fost focusate spre dezvoltarea unei economii durabile și incluzive prin îmbunătățirea infrastructurii, crearea platformelor industriale, valorificarea potențialului de export al produselor autohtone etc., concomitent cu modernizarea serviciilor publice, edificarea unui sistem al justiției echitabil și accesibil cetățenilor, protecția socială a acestora, nu în ultimul rând atenție acordându-se sistemului sanitar și educațional, ordinii publice, protecției mediului ambiant.

Pe plan extern, Guvernul și-a orientat activitățile spre promovarea unei politici echilibrate cu menținerea statutului de neutralitate a Republicii Moldova, pentru crearea condițiilor de migrație legală și asigurarea drepturilor cetățenilor, aflați provizoriu în alte state.

În contextul dificil creat de pandemie, preocuparea constantă a Guvernului a fost crearea cadrului de aplicare a restricțiilor impuse de starea de urgență, protejarea și susținerea populației, consolidarea sistemului sanitar și asigurarea activităților economice. Intervențiile Guvernului în toate domeniile și restricțiile au fost impuse gradual, reieșind din numărul de îmbolnăviri și evoluția pandemiei. Pe de o parte, au fost impuse restricții (suspendarea activității școlare, limitarea deplasărilor, izolare/carantină, restricții în desfășurarea evenimentelor culturale, religioase, sportive, de divertisment etc.), iar pe de altă parte au fost adoptate măsuri de asigurare a continuității prestării serviciilor de bază și de protecție a categoriilor de populație afectate.

Astfel, activitățile Guvernului s-au desfășurat *conform priorităților stabilite la începutul actului de guvernare în corelare cu acțiuni prompte de diminuare a pandemiei și a consecințelor acesteia*.

Un prim set de măsuri a vizat susținerea cadrelor medicale în condiții de supra-program, dotarea instituțiilor de sănătate cu dispozitive medicale și consumabile pentru pacienți, creșterea capacității de intervenție și de testare. Cu referință la pachetul social, prin acțiunile Guvernului s-a urmărit păstrarea locurilor de muncă cu reglementarea și acordarea șomajului tehnic, majorarea alocațiilor sociale persoanelor vulnerabile, promovarea procesului de studii on-line. Totodată, s-a acționat prompt pentru a asigura plata la timp a salariilor și pensiilor.

În domeniul economic au fost adoptate măsuri fiscale stimulative și de facilitare a accesului la finanțe, prin garanții guvernamentale acoperite integral de Guvern. Într-un timp scurt, au fost lansate programe de stat pentru susținerea mediului de afaceri prin reeșalonarea creditelor și rambursarea taxei pe valoarea adăugată.

Suplimentar la măsurile realizate în contextul pandemiei, un alt segment al preocupărilor executivului vizează domeniul agricol și asigurarea securității alimentare a țării. În vederea diminuării efectelor provocate de calamitățile naturale, Guvernul a adoptat măsuri privind actualizarea mecanismului de subvenționare a producătorilor agricoli, atenție acordându-se celor care au avut de suferit și au înregistrat pierderi ca rezultat al secetei, restructurarea datoriilor pe care le au fermierii la credite către bănci și instituțiile nefinanciare.

Informația detaliată pentru fiecare domeniu de activitate este prezentată în continuare, fiecare capitol al raportului conținând sinteza principalelor realizări obținute, inclusiv acțiunile realizate în contextul luptei cu epidemia COVID-19.

A. JUSTIȚIE

Politicile demarate pe domeniile justiției și asigurării drepturilor omului, au derivat în cea mai mare parte din Programul și Planul de acțiuni ale Guvernului, dar și din alte documente de politici naționale și angajamente internaționale asumate, cât și din necesitățile și disfuncționalitățile semnalate în practică.

În mare parte, măsurile întreprinse au fost concentrate pe creația legislativă, ca promotor al majorității proiectelor de acte normative în domeniul justiției, drepturilor omului, integrității, anticorupției, politicilor penale și execuționale, și consolidarea cadrului instituțional.

Totodată, au fost întreprinse măsuri pentru analiza cadrului normativ existent precum și a practicilor de implementare a acestuia, în vederea eficientizării activității sistemului judecătoresc (mai ales în partea ce ține de promovarea unui sistem bazat pe merit în procesul de selecție și promovare a judecătorilor, și a funcționalității mecanismului de responsabilizare disciplinară a judecătorilor), eliminării fenomenului aplicării arestului fără respectarea strictă a garanțiilor prevăzute de articolul 5 din Convenția europeană privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale etc.

Realizări majore

Sistemul judecătoresc și al procuraturii

- *Modificarea Constituției în partea ce ține de sistemul judecătoresc.* În vederea limitării imunității judecătorilor, unificării modului de numire a judecătorilor, anulării termenului inițial de numire a judecătorilor pe 5 ani și modificării componenței Consiliului Superior al Magistraturii, Guvernul a aprobat proiectul *Legii pentru modificarea Constituției Republicii Moldova* (art. 116, 121, 122 din Constituție)¹. Proiectul a fost consultat cu membrii Grupului de lucru de nivel înalt al Consiliului Europei, creat de către Secretarul General al Consiliului Europei pentru susținerea Republicii Moldova în eforturile sale de reformare a sistemului judecătoresc, care au reiterat corespunderea amendamentelor constituționale (referitoare la sistemul judecătoresc și Consiliul Superior al Magistraturii) promovate de către Guvernul Republicii Moldova, cu avizele recente ale Comisiei de la Veneția și Directoratului General pentru drepturile omului și statul de drept.
- *Dezvoltarea sistemului informațional judiciar.* Noua versiune a Sistemului informațional judiciar (PIGD 5.0) a fost implementată în toate instanțele de judecată. De asemenea, au fost îmbunătățite continuu funcționalitățile PIGD, în total fiind dezvoltate, testate și implementate în mediul de producție 113 modificări de sistem. A continuat exploatarea experimentală a soluției informatice e-Dosar Judiciar, în cadrul Curții de Apel Cahul și Judecătoriei Cahul, care permite depunerea electronică a cererilor de chemare în judecată de participanții la proces cu aplicarea semnăturii electronice avansate calificate, expedierea citațiilor în formă electronică, coordonarea on-line de către judecător a calendarului ședințelor de judecată cu părțile dosarului, includerea înscrisurilor on-line în cadrul sistemului Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor și facilitează accesul părților la proces la toate acțiunile procedurale efectuate de instanța de judecată în dosarul electronic.
- *Modificarea Legii cu privire la Procuratură.* În vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr. 13/2020, prin care au fost declarate neconstituționale prevederile referitoare la selecția candidaților la funcția de Procuror General, la 16 iulie 2020 a fost adoptată Legea nr. 145 pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, prin care se revine la procedura

¹ Hotărârea Guvernului nr. 730/2020

instituită anterior modificărilor declarate neconstituționale și anume la organizarea întregului proces de selecție de către Consiliul Superior al Procurorilor. De asemenea, sunt reglementate și aspecte referitoare la procedura de desemnare a Procurorului General interimar.

Profesiile juridice conexe justiției

- *Instituirea unor garanții profesionale avocaților.* În scopul instituirii unor garanții profesionale avocatului/avocatului stagiar a fost elaborat proiectul de Lege pentru modificarea unor acte legislative. Astfel, avocații și avocații stagiarți întru exercitarea obligațiilor de apărare a drepturilor și libertăților omului vor putea realiza sarcinile ce le revin, atât în procesul de adunare a probelor prin asigurarea accesului la informații, cât și în procesul de realizare a apărării, fără ca în activitatea lor direct sau indirect să fie exercitate careva imixțiuni, ce ar împiedica sau restricționa activitatea de apărare².
- *Responsabilizarea activității executorilor judecătorești.* În scopul sporirii gradului de responsabilizare a executorului judecătoresc a fost elaborat proiectul Legii pentru modificarea Legii nr. 113/2010, acesta fiind revizuit și completat cu amendamente suplimentare care vizează deblocarea activității organului profesional al executorilor judecătorești³.

Asigurarea integrității în sectorul public și combaterii corupției

- *Ajustarea sancțiunilor penale pentru infracțiunile de corupție.* În scopul eradicării corupției și oferirii organelor de urmărire penală a unor pârgii eficiente de instrumentare, a fost aprobat proiectul de lege pentru modificarea Codului Penal, prin care s-a propus majorarea sancțiunilor pentru unele infracțiuni de corupție, atribuindu-le la categoria de infracțiuni grave⁴. Proiectul face parte din setul de acțiuni prealabile, realizate de Republica Moldova în contextul încheierii cu Fondul Monetar Internațional a unui nou Program de reforme economice.
- *Reglementarea normativă a SIA „e-Integritate”.* Pentru a spori eficiența și impactul sistemului de declarare a averilor și intereselor în format electronic a fost aprobat Regulamentul SIA „e-Integritate”⁵.
- *Elaborarea mecanismului de implementare a Legii nr. 122/2018 privind avertizorii de integritate.* În vederea asigurării implementării art. 9 alin. (2) din Legea nr. 122/2018, a fost aprobat Regulamentul privind procedurile de examinare și raportare internă a devăluirilor practicilor ilegale⁶, care instituie și măsuri de protecție a avertizorilor. Or, protecția avertizorului de integritate este esențială pentru protejarea interesului public și promovarea unei culturi a responsabilității și integrității publice.

Combaterea spălării banilor

- *Reglementarea procedurii de constatare a încălcărilor în domeniul spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor.* În vederea creării cadrului normativ conexe la Legea nr. 308 din 2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și asigurării securității statului, protejării sistemului național financiar-bancar, financiar-nebancar și a liberilor-profesioniști, apărării drepturilor și intereselor legitime ale

² În prezent, proiectul se definește în baza avizelor recepționate.

³ În prezent, proiectul se definește în baza avizelor recepționate.

⁴ Legea nr. 165 din 09.04.2020.

⁵ Hotărârea Guvernului nr.228 din 10.04.2020.

⁶ Hotărârea Guvernului nr.23 din 22.01.2020.

persoanelor fizice și juridice, precum și ale statului, a fost aprobată Legea nr. nr.75/2020 *privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor*.

Sistemul administrației penitenciare

- *Continuarea procesului de modernizare a sistemului penitenciar prin amenajarea/reutilizarea spațiilor de detenție*. Pe parcursul perioadei de referință a fost finalizată reconstrucția clădirilor Penitenciarului nr.3-Leova, cu capacitatea de 110 locuri, obiectivul fiind dat în exploatare la 14 februarie 2020. Au fost finalizate lucrările de reconstrucție a Penitenciarului nr.10-Goian, fiind reconstruite trei blocuri (1 bloc de detenție, 1 bloc pentru instruirea deținuților minori și 1 bloc medical), construcția unui teren sportiv multifuncțional și a unei cazangerii⁷. De asemenea, s-a inițiat procesul de reconstrucție cu investiții capitale a penitenciarelor nr. 17-Rezina și nr. 7-Rusca.

Drepturile omului

- *Lansarea activității și asigurarea funcționalității Consiliului Național pentru Drepturile Omului (CNDO)*. La 15 septembrie 2020 a avut loc prima ședință a CNDO, în cadrul căreia: (i) a fost prezentat și aprobat Raportul doi și trei, combinate, de Stat al Republicii Moldova privind Implementarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, care urmează a fi remis către Comitetul ONU; (ii) au fost prezentate Observațiile concludente urmare a revizuirii Republicii Moldova de către Comitetul ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor (CEDAW) și proiectul setului de măsuri pentru punerea în aplicare a acestora; (iii) a fost adoptat calendarul consolidat de elaborare a rapoartelor periodice pe marginea implementării obligațiilor ce derivă din tratatele internaționale la care RM este parte în domeniul drepturilor omului; (iv) a fost agreată lansarea la începutul anului 2021 a procesului de pregătire a Raportului în contextul celei de-a treia revizuirii periodice universale a Republicii Moldova de către Consiliul ONU pentru drepturile omului.

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

Sistemul judecătoresc și a procuraturii

- *Modificarea legislației în scopul asigurării reprezentativității și transparenței Consiliului Superior al Magistraturii (CSM)*. În scopul asigurării unei reprezentativități în componența CSM a fost modificată *Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii*⁸. Prin modificările operate a fost inversată proporția reprezentării judecătorilor în CSM, și anume: 4 din cadrul judecătorilor, 2 din cadrul curților de apel și 1 din cadrul Curții Supreme de Justiție. De asemenea, s-a majorat numărul membrilor din rândul profesorilor titular în drept de la 3 la 5. Adicional, s-au stabilit noi prevederi privind alegerea de către Adunarea Generală a Judecătorilor a membrilor CSM din rândul judecătorilor. Modificările adoptate au fost expertizate și de către Comisia de la Veneția. Urmare a modificărilor legislative efectuate și a numirii de către Parlament în luna martie 2020 a 4 membri noi din rândul profesorilor titular în drept, a fost deblocată activitatea Consiliului Superior al Magistraturii.

- *Reglementarea instituției regresului în contextul condamnării Republicii Moldova de către CtEDO*. În scopul reglementării, într-un cadru normativ comprehensiv, a mecanismului de aplicare a instituției regresului în contextul condamnării Republicii Moldova de către Curtea Europeană, au

⁷ Darea în exploatarea a obiectivelor este planificată pentru anul 2020.

⁸ Legea nr.193 din 20.12.2019

fost elaborate modificări a mai multor acte legislative⁹, ținându-se cont de raționamentele formulate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 23 din 25 iulie 2016, conform cărora atragerea automată la răspundere disciplinară a judecătorului doar în baza unei hotărâri a Curții Europene de condamnare a statului, fără a demonstra că legea a fost încălcată în mod intenționat de către judecător, constituie o ingerință inadmisibilă în independența judecătorului. În special, s-a stabilit că în cazul în care printr-o hotărâre a Colegiului disciplinar al judecătorilor sau procurorilor se va constata existența unei abateri disciplinare urmare a pronunțării unei hotărâri CEDO de condamnare a RM, prin care judecătorul sau procurorul se face vinovat, hotărîrea de constatare a abaterii disciplinare va constitui drept temei de adresare în instanță în ordine de regres. Necesitatea acestor modificări derivă din multiplele hotărâri ale CtEDO, în care se constată grave abateri comise de către reprezentanții sistemului judecătoresc din RM.

Drepturile omului

- *Asigurarea egalității și eradicarea practicilor discriminatorii.* În scopul consolidării prevederilor legale privind prevenirea și combaterea discriminării, dar și fortificării mecanismului instituțional, a fost reinițiat procesul de elaborare a modificărilor cadrului normativ existent¹⁰, care vizează câteva obiective majore: extinderea criteriilor de non-discriminare; consolidarea cadrului instituțional în domeniu; îmbunătățirea mecanismului de colectare de date în materia egalității, nediscriminării și diversității, precum și de monitorizare și evaluare a acestor date etc.
- *Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.* În vederea îmbunătățirii cadrului normativ privind acordarea asistenței juridice garantate de stat și protecției victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, au fost operate modificări ale unor acte normative¹¹, în rezultatul cărora victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane vor beneficia de asistența juridică garantată de stat, indiferent de nivelul veniturilor obținute. În același timp au fost incluse ca beneficiari de asistență juridică și solicitanții de azil.
- *Instituirea mecanismului de monitorizare electronică a agresorilor în familie.* În scopul asigurării executării efective a ordonanțelor de protecție prin *monitorizarea electronică* de către organele de probațiune a persoanelor care comit acte de violență în familie la etapa de aplicare a măsurilor de protecție victimei, au fost operate modificări ale unor acte legislative¹², care acordă posibilitatea victimei, precum și membrilor familiei acesteia de a fi monitorizați printr-un sistem electronic de supraveghere (de tipul unui telefon GSM de mici dimensiuni), doar dacă aceștia își exprimă acordul în formă scrisă.
- *Incriminarea desfășurării curselor ilegale.* Au fost modificate prevederile Codului penal și Codului contravențional în partea ce ține de incriminarea organizării și participării la competițiile auto ilegale¹³.
- *Perfecționarea mecanismului despăgubirii pentru condițiile de detenție.* Urmare a mai multor deficiențe atestate la implementarea Legii nr. 272/2018 prin care a fost instituit un mecanism compensatoriu pentru relele condiții de detenție, care a generat practica judiciară neuniformă, au

⁹ Proiectul de lege a fost adoptat de Parlament în prima lectură în data de 16 iulie 2020.

¹⁰ În prezent se efectuează analiza impactului de reglementare a proiectului de lege.

¹¹ Legea nr.1 din 06.02.2020.

¹² Legea nr. 113/2020

¹³ Proiectul de lege a fost adoptat în lectura a doua la 9 iulie 2020.

fost elaborate modificări ale Codului de procedură penală, care ținesc asigurarea aplicării coerente și unitare a remediului preventiv și compensator.

- *Modificarea legislației contravenționale.* În scopul contracarării unor fenomene îndreptate spre încălcarea unor drepturi constituționale ale persoanei fizice, atentarea la sănătatea populației și a persoanei, precum și spre atentarea la ordinea și securitatea publică, au fost elaborate și propuse spre consultări publice modificări ale Codului penal și Codului contravențional. Modificările propuse vizează concretizări și concordări de norme juridice în limita cadrului juridic național/internațional, precum și majorări de sancțiuni orientate spre atingerea scopurilor prevăzute de art. 2 din Codul contravențional.

- *Modificarea legislației privind starea de urgență.* În vederea remedierii curențelor legislative cu privire la gestionarea eficientă a stărilor de urgență și lichidării deficiențelor de aplicare a măsurilor la nivel instituțional pe durata stării de urgență, au fost elaborate și supuse dezbaterilor publice modificări ale *Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, Legii nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, Legii nr. 271/1994 cu privire la protecția civilă*¹⁴ etc. Principalele prevederi se referă la lărgirea atribuțiilor Comisiei pentru Situații Excepționale, creând astfel pârgurile necesare pentru funcționarea eficientă a acestui organ abilitat în gestionarea stărilor de urgență. De asemenea, mai multe intervenții au fost operate în partea ce ține de înfăptuirea justiției în perioada stării de urgență, de asediu sau de război.

Asigurarea integrității în sectorul public și combaterii corupției

- *Reglementarea regimului juridic al cadourilor.* Întru consolidarea cadrului normativ și instituțional anticorupție în Republica Moldova, și asigurarea concordanței acestora cu standardele europene și internaționale, a fost aprobat Regulamentul privind regimul juridic al cadourilor¹⁵.

Combaterea spălării banilor

- *Aprobarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025*¹⁶. Elaborarea Strategiei a fost determinată, în primul rând, de necesitatea implementării tuturor concluziilor și recomandărilor formulate de către Comitetul MONEYVAL în cadrul celei de-a V runde de evaluare. Prin urmare, scopul Strategiei rezidă în dezvoltarea și consolidarea unui sistem național eficient de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului conform standardelor internaționale în domeniu și, în consecință, diminuarea acestor vicii în economia Republicii Moldova. Obiectivele strategice stabilite sunt armonizate cu rezultatele imediate definite în Metodologia FATF, ultimele fiind considerate scopurile cheie ale unui sistem eficient de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului.

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

Măsurile întreprinse pentru combaterea COVID-19 au vizat, în mare parte, instituțiile penitenciare:

- i) derularea cauzelor penale cu participarea persoanelor private de libertate numai prin intermediul teleconferinței;
- ii) interzise transferurile deținuților la cererea personală, cu excepția internării în cadrul spitalului penitenciar și în instituțiile medico-sanitare publice;
- iii) suspendată organizarea audiențelor la sediul ANP cât și în instituțiile subordonate;
- iv) înlocuirea întrevederilor cu aplicarea

¹⁴ Proiectul de lege este la etapa definitivării urmare consultărilor publice.

¹⁵ Hotărârea Guvernului nr.116/2020

¹⁶ Strategia a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 665/2020 și înregistrată în Parlament (nr. 379).

sistemului de videoconferință prin platforme software acceptate de către instituția penitenciară; v) dublată frecvența dreptului la convorbiri telefonice a deținutului; vi) instalat echipamentul specific pentru implementarea procesului de instruire la distanță pentru deținuții minori din Penitenciarele nr. 5-Cahul, nr.10-Goian, nr.11-Bălți, nr.13-Chișinău și nr.17-Rezina.

B. POLITICĂ EXTERNĂ ȘI INTEGRARE EUROPEANĂ

Acțiunile realizate în domeniul politicii externe și integrării europene reflectă continuitatea și dinamizarea procesului implementării reformelor asumate de Guvernul Republicii Moldova în cadrul Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană, precum și a altor angajamente naționale și internaționale. Astfel, în perioada de referință a fost asigurată, în mod sistemic și calitativ, continuitatea dialogului politic, economic, cultural și umanitar pro-activ al Republicii Moldova în capacitatea sa de subiect al relațiilor și dreptului internațional cu celelalte state ale comunității internaționale, în deosebi, cu partenerii strategici și tradiționali ai țării noastre.

Realizări majore

- Vizita de lucru a Prim-ministrului RM la Kiev cu prilejul reuniunii Șefilor de Guvern ai GUAM, care a oferit, inclusiv, posibilitatea desfășurării unei întrevederi cu omologul ucrainean, în cadrul căreia au fost abordate mai multe subiecte actuale de pe agenda bilaterală;
- Întâlnirea copreședinților Comisiei interguvernamentale moldo-ucrainene pentru cooperare comercial-economică, pe 30 ianuarie 2020, Kiev (urmare a înțelegerilor celor doi prim-miniștri din 12 decembrie 2019) –în vederea examinării întregului spectru de subiecte de pe agendă, inclusiv planificarea unor acțiuni bilaterale pentru perioada următoare;
- Vizita de lucru, la Moscova, a Prim-ministrului RM în cadrul căreia a fost stabilit dialogul cu conducerea Guvernului rus pe subiectele prioritare de pe agenda bilaterală. Un rezultat practic al discuțiilor a fost, în particular, decizia părții ruse privind prelungirea cu 6 luni, până la 30 iunie 2020, a regimului de anulare a taxelor de import pentru 5 categorii de produse moldovenești din cele 19 poziții tarifare, pentru care astfel de taxe au fost introduse în iulie 2014;
- Organizarea Forumului Regional de Reziliență Cibernetică, în marja Moldova cyberweek 2019 cu discuții axate pe importanța cooperării regionale, interacțiunea instituții publice-private, diplomatie cibernetică, consolidarea capacităților instituționale în materie de securitate cibernetică;
- Activizarea grupurilor comune de lucru din cadrul Dialogului Strategic Republica Moldova – SUA. Astfel, la 27 ianuarie 2020, la Chișinău a avut loc cea de-a doua ședință a Grupului comun de lucru privind statul de drept și buna guvernare la nivelul Ministrului Justiției și Asistentului adjunct al Secretarului de Stat SUA;
- Participarea delegației Republicii Moldova, condusă de Prim-ministru RM la reuniunea Șefilor de Guverne ale statelor membre la Inițiativa Central Europeană (ICE), la Roma, cu ocazia finalizării președinției italiene. În cadrul vizitei a fost semnat primul Program executiv de colaborare culturală între cele două guverne pentru anii 2020-2022 care vizează cadrul de colaborare pe dimensiunile culturii, artei și educației;
- Participarea la 31 ianuarie 2020 a Prim-ministrului RM la reuniunea Consiliului interguvernamental eurasiatic la Almaty, Kazahstan, în scopul valorificării unor eventuale

oportunități suplimentare pentru exporturile moldovenești, în contextul statutului de observator al Republicii Moldova la Uniunea Economică Eurasiatică;

- Participarea Prim-ministrului Republicii Moldova la summit-ul investițional pentru statele Parteneriatului Estic organizat de către BERD la Londra și care a permis consolidarea cooperării Republicii Moldova cu BERD/BEI și a deschis nișe noi în dezvoltarea relațiilor cu băncile respective.
- Prezentarea discursurilor la sesiunile Adunării Generale a ONU de către conducerea țării;
- Reluarea dialogului cu Federația Rusă, inclusiv: inițierea negocierilor pe marginea Acordului între Republica Moldova și Federația Rusă privind cooperarea în domeniul asigurării cu pensii; elaborarea unui nou proiect de Acord cu Federația Rusă privind colaborarea în domeniul migrației de muncă.
- Asigurarea promovării procesului de reglementare a conflictului transnistrean pe plan internațional, un argument elocvent în acest sens fiind adoptarea Declarației cu privire la procesul de negocieri în formatul „5+2” privind reglementarea transnistreană în cadrul celei de-a 26-a reuniuni a Consiliului miniștrilor afacerilor externe ai OSCE de la Bratislava.
- În vederea aprofundării gradului de comunicare cu reprezentanții diasporei moldovenești și identificarea modalităților adiționale de asistență a concetățenilor noștri, aflați în afara Republicii Moldova a fost asigurată organizarea și desfășurarea:
 - Celei de-a doua runde de negocieri pe marginea proiectului Acordului între Republica Moldova și Republica Elenă în domeniul securității sociale;
 - Prima rundă de negocieri pe marginea proiectului Acordului în domeniul securității sociale între Republica Moldova și Regatul Spaniei;
- Asigurarea demarării exercițiului de examinare a capacităților reale ale Republicii Moldova pentru inițierea programului național de implementare a Criteriilor Uniunii Europene de la Copenhaga;
- Asigurarea organizării ședințelor ordinare ale Comisiei interguvernamentale moldo-ruse pentru cooperare economică;
- Inaugurarea Consulatului General al Republicii Turcia la Comrat;
- Organizarea edițiilor anuale ale cursurilor de instruire în domeniul diplomației economice;
- Elaborarea și publicarea raportului privind realizarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere RM-UE în perioada 2017-2019;
- Modificarea cadrului normativ în domeniul administrației publice locale în vederea respectării principiului autonomiei locale și descentralizării în conformitate cu prevederile Cartei Europene a Autonomiei Locale și Recomandările Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei¹⁷.

Armonizarea cadrului normativ cu reglementările UE

- Modificarea cadrului normativ în vederea realizării investigațiilor privind siguranța, prin garantarea investigatorilor drepturi pentru investigarea accidentelor și incidentelor în corespundere

¹⁷ Hotărîrea Guvernului nr.385/2020

cu cerințele și recomandările internaționale recunoscute, fără a stabili vinovăția sau răspunderea făptuitorului¹⁸;

- Aprobarea proiectului Codului transportului feroviar al Republicii Moldova prin care se transpune legislația UE în legislația națională în vederea liberalizării pieței, dezvoltării infrastructurii feroviare, micșorării costurilor serviciilor prestate de operatorii feroviari și sporirii calității acestora, majorării volumelor de marfă transportate, majorării salariului mediu angajaților în domeniul transport feroviar¹⁹;
- Aprobarea Regulamentului privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniul prin stabilirea procedurilor administrative de asigurare a navigabilității produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice, întru asigurarea unui nivel minim acceptabil de siguranță a zborurilor²⁰;
- Aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă în scopul ajustării cadrului normativ național în domeniul personalului navigant din aviația civilă la cerințele și prevederile cadrului normativ european în domeniul respectiv, precum și în vederea menținerii unui nivel înalt de siguranță în aviația civilă, în special partea ce ține de certificarea personalului navigant;²¹;
- Modificarea cadrului normativ în vederea recunoașterii societăților internaționale de clasificare a navelor în scopul îmbunătățirii performanței și siguranței la bordul navelor sub pavilion național, în conformitate cu prevederile Convențiilor Organizației Maritime Internaționale, la care Republica Moldova este parte²²;
- Modificarea cadrului normativ în vederea implementării Codului internațional de management pentru exploatarea în siguranță a navelor și pentru prevenirea poluării în vederea garantării unui nivel înalt de siguranță la bordul navelor, prin instituirea sistemelor de management al siguranței, menite să prevină vătămarea persoanelor sau pierderea vieților omenești și evitarea producerii de daune mediului maritim²³;
- Aprobarea Regulamentului-cadru privind respectarea obligațiilor statului de pavilion, întru asigurarea respectării efective și în mod sistematic a obligațiilor ce îi revin Republicii Moldova în calitate de stat de pavilion și a îmbunătățirii siguranței și prevenirii poluării de către navele care arborează pavilionul național²⁴;
- Crearea cadrului normativ favorabil dezvoltării tehnologiilor avansate în domeniul comunicațiilor electronice și tehnologiei informației pentru îmbunătățirea calității serviciilor de acces la Internet, sporirea concurenței între furnizorii acestor servicii și asigurarea accesului utilizatorilor finali la toată gama de conținut, aplicații și servicii, disponibilă printr-o conexiune de Internet la nivelul tehnologic actual²⁵;

¹⁸ Hotărârea Guvernului nr.690/2020

¹⁹ Hotărârea Guvernului nr.365/2020

²⁰ Hotărârea Guvernului nr. 641/2019

²¹ Hotărârea Guvernului nr. 204/2020

²² Hotărârea Guvernului nr. 2/2020

²³ Hotărârea Guvernului nr.76/2020

²⁴ Hotărârea Guvernului nr.414/2020

²⁵ Hotărârea Guvernului nr.558/2020

- Stabilirea particularităților cu privire la procedurile de achiziții desfășurate în sectoarele energiei, al apei, al transporturilor și al serviciilor poștale de entitățile sectoriale specifice²⁶;
- Liberalizarea pieței serviciilor poștale și sporirea calității serviciilor poștale prin asigurarea accesului mai larg la serviciile poștale și stabilirea mecanismului de finanțare a serviciilor poștale gratuite destinate nevăzătorilor și prizonierilor de război²⁷;
- Asigurarea unui nivel înalt de protecție a consumatorului prin responsabilizarea operatorilor din domeniul businessului alimentar privind siguranța produselor alimentare, conform practicilor stabilite în Uniunea Europeană²⁸;
- Asigurarea bunăstării animalelor, protecția sănătății consumatorilor și garantarea dreptului acestora la produse alimentare sigure, prin responsabilizarea operatorilor din domeniul hranei pentru animale față de respectarea cerințelor privind etichetarea, utilizarea și plasarea pe piață a aditivilor pentru hrana animalelor²⁹
- Reducerea riscurilor și a efectelor negative cauzate de utilizarea produselor de uz fitosanitar asupra sănătății umane și mediului stabilind responsabilitățile autorităților APC privind elaborarea Planului național de acțiune în vederea diminuării riscurilor asociate utilizării produselor de uz fitosanitar³⁰;
- Îmbunătățirea funcționării pieței interne a Republicii Moldova privind punerea la dispoziție și utilizarea produselor biocide, asigurând un nivel ridicat de protecție a sănătății umane, animalelor și mediului³¹;
- Instituirea procedurii comune de autorizare pentru aditivii alimentari, enzimele alimentare și aromele alimentare și punerea în aplicare a conținutului, modului de redactare și prezentare a cererilor de actualizare a listelor naționale în temeiul fiecărui act legislativ din domeniul alimentar, modalitățile de verificare a valabilității cererilor și tipul de informații³²;
- Aprobarea Regulamentului utilizării solvenților de extracție la fabricarea produselor alimentare și a ingredientelor alimentare prin instituirea listei solvenților de extracție utilizați la prepararea produselor alimentare sau a ingredientelor alimentare cu specificarea criteriilor generale de puritate³³;
- Crearea cadrului normativ care răspunde cu prevederi clare privind măsurile aplicate în cazurile suspiciunilor sau confirmărilor unor boli la animalele acvatice, inclusiv prin stabilirea metodelor de diagnostic care urmează a fi utilizate pentru examenele de laborator³⁴;
- Asigurarea liberei circulații a produselor prin armonizarea unităților de măsură cu cele din UE și optimizarea cadrului de reglementare existent pentru îmbunătățirea stabilității și fiabilității pe

²⁶ *Legea nr.74/2020*

²⁷ *Legea nr.41/2020*

²⁸ *Hotărârea Guvernului nr.8/2020*

²⁹ *Hotărârea Guvernului 27/2020*

³⁰ *Hotărârea Guvernului 42/2020*

³¹ *Hotărârea Guvernului nr. 344/2020*

³² *Hotărârea Guvernului nr.483/2020*

³³ *Hotărârea Guvernului nr.671/2020*

³⁴ *Hotărârea Guvernului nr.232/2020*

termen lung a unităților de bază ale Unității Sistemului Internațional de Unități , precum și a exactității măsurărilor³⁵;

- Armonizarea cadrului normativ cu reglementările UE privind agențiile de rating prin stabilirea prevederilor referitoare la înregistrarea și supravegherea agențiilor de rating de credit și cerințe generale privind activitatea agențiilor de rating de credit³⁶;
- Constituirea și funcționarea fondurilor de pensii facultative în vederea stabilirii cerințelor față de organizarea și instituirea unei piețe interne pentru acumularea și oferirea de pensii facultative, pe baza economiilor capitalizate individuale, în condiții de siguranță și de tratament echitabil pentru participanți³⁷

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- Obținerea dreptului de stat membru observator în cadrul Comitetului UE pentru Siguranța în Sănătate ceea ce oferă oportunitatea Republicii Moldova de a se alătura activităților practice, a face schimb de experiențe, a discuta și coordona eficient cu statele membre UE acțiunile întreprinse pentru o mai bună gestionare a crizei pandemice;
- Finalizarea construcției bransamentului Ungheni-Chișinău la interconectarea conductei de transportare a gazelor naturale Iași-Ungheni în vederea consolidării securității energetice;
- Aprobarea semnării Acordului interguvernamental cu *România* privind construcția unor apeducte, prin metoda de subtraversare a râului Prut;
- Elaborarea Planului de acțiuni comun cu *Ucraina* destinat identificării unor modalități practice pentru definitivarea subiectelor de pe agenda bilaterală care rămân nereglementate;
- Asigurarea menținerii unui dialog permanent cu *Federația Rusă* la nivel guvernamental, inclusiv au fost stabilite contacte de lucru cu noul Șef al Executivului rus;
- Definitivarea proiectului *Declarației cu privire la stabilirea relațiilor de parteneriat strategic cu Republica Populară Chineză* precum și demararea dialogului pe marginea proiectului *Acordului privind abolirea reciprocă a vizelor pentru titularii pașapoartelor ordinare*;
- Asigurarea pregătirii desfășurării în condiții bune a alegerilor Președintelui Republicii Moldova în contextul organizării procesului de vot în secțiile de votare în afara țării;

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- Asigurarea obținerii asistenței, sub diferite forme (echipament de protecție, echipament medical, medicamente, tehnică de calcul, granturi etc.) din partea următoarelor state și instituții: Uniunea Europeană, Austria, Azerbaidjan, Bulgaria, Cehia, China, Elveția, Estonia, Federația Rusă, Franța, Germania, India, Japonia, Letonia, Lituania, Polonia, Qatar, Republica Coreea, România, Slovacia, SUA, Suedia, Turcia, Ungaria;
- Oferirea asistenței cetățenilor Republicii Moldova blocați peste hotarele țării în contextul COVID-19;
- Instituirea adresei electronice covid19@mfa.gov.md, precum și au fost revizuirea tuturor numerele de telefoane de urgență ale misiunilor;

³⁵ Hotărîrea Guvernului nr.533/2020

³⁶ Hotărîrea Guvernului nr.185/2020

³⁷ Hotărîrea Guvernului nr.361/2020

- Urmare a măsurilor restrictive de călătorie impuse de alte state în vederea combaterii răspândirii COVID19, în perioada decretării situației de urgență au fost coordonate peste 185 de misiuni de repatriere (63 pe cale aeriană și 122 pe cale terestră). În rezultat, au fost evacuați peste 25 000 cetățeni ai RM;
- Examinarea a peste 160 de demersuri ale misiunilor diplomatice ale altor state, în urma cărora peste 520 de cetățeni străini au obținut aprobarea de intrare în Republica Moldova.

C. AFACERI INTERNE, ORDINE PUBLICĂ ȘI PROTECȚIE CIVILĂ

Acțiunile întreprinse în domeniul afacerilor interne, ordine publică și protecție civilă în perioada de raportare au avut un impact pozitiv asupra situației din țară, fiind înregistrate tendințe pozitive la majoritatea indicatorilor aflați în monitorizare. Astfel, în anul 2020 a fost atestată o descreștere cu 16,1% a fenomenului infracțional, în comparație cu perioada analogică a anului precedent. Criminalitatea a înregistrat diminuare la toate categoriile de infracțiuni, rata criminalității la nivel național a atins valoarea de 26,91 infracțiuni la 10.000 locuitori față de 31,96 infracțiuni la 10.000 locuitori.

O evoluție pozitivă a fost înregistrată la capitolul siguranța rutieră, comparativ cu perioada similară a anului 2019 fiind atestată o descreștere cu 25,08% la numărului de accidente înregistrate, cu 15,58% a persoanelor decedate și respectiv, cu 27,65% a persoanelor traumatizate.

În vederea reacționării operative la situații excepționale, în perioada de raport au fost desfășurate 14302 intervenții, datorită intervenției prompte fiind salvate din incendii 241 persoane și bunuri materiale în sumă de peste 273 mil. lei.

Realizări majore

- Implementarea unor reforme instituționale importante în domeniul ordine și securitate publică s-a materializat prin: i) finalizarea procesului de *instituționalizare a Inspectoratului General de Carabinieri*; ii) *delimitarea competențelor de asigurare a ordinii și securității publice între Poliție și Carabinieri*; iii) *crearea Inspectoratului Național de Securitate Publică*;
- A fost elaborată și adoptată Legea cu privire la Sistemul informațional automatizat de evidență a contravențiilor, a cauzelor contravenționale și a persoanelor care au săvârșit contravenții³⁸, *care permite automatizarea evidenței contravențiilor cu suportul Sistemului informațional „Contravenții”*;
- Prin aprobarea Planului de acțiuni privind siguranța rutieră pentru anii 2020-2021³⁹, aflat în plină implementare, a fost stabilit un set consistent de măsuri menite să *contribuie la micșorarea numărului accidentelor rutiere prin sporirea nivelului de instruire a conducătorilor auto, ridicarea cerințelor față de starea tehnică a mijloacelor de transport și a drumurilor, respectarea de către pietoni a regulilor de circulație*.

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

Ordine și securitate publică

- În vederea fortificării capacităților de reacționare subdiviziunile Poliției au fost dotate cu:

³⁸ Legea nr.185/2020.

³⁹ Hotărârea Guvernului nr.39/2020

- 52 de automobile „Dacia Duster” destinate îmbunătățirii capacității de reacționare la apelurile de urgență ale cetățenilor;
- dispozitive „Drager” pentru reducerea numărului de accidente rutiere și sporirea calității documentării conducătorilor de vehicule transmise către 15 inspectorate de poliție;
- 5 dispozitive laser de măsurare și înregistrare a vitezei „TruCam”, transmise Inspectoratului National de Securitate Publică;
- 100 de camere de corp, inclusiv echipamentele tehnice pentru asigurarea implementării și asigurării funcționalității sistemului de supraveghere video portabil pentru desfășurarea activității polițienești potrivit principiilor profesionalismului, confidențialității, integrității profesionale și loialității, colaborării și cooperării, imparțialității și nediscriminării, transparenței, obiectivității, eficienței și responsabilității;
- 15 calculatoare și tehnică necesară conexă transmise IP Bălți, IP Căușeni, IP Strășeni, în contextul donației recepționate din partea Ambasadei Republicii Populare Chineze în Republica Moldova.

Managementul frontierei de stat și migrației

- Elaborarea *Raportului Voluntar de Țară privind implementarea Pactului Global pentru o migrație sigură, ordonată și reglementată* și aprobarea acestuia la 22.09.2020 de către Comisia de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului;
- Semnarea planurilor de cooperare cu Republica Belarus și Republica Estonia pentru anii 2020-2021 pe domeniul cooperării frontaliere.

Managementul situațiilor de urgență

- Dezvoltarea infrastructurii necesare intervențiilor de urgență și situațiilor excepționale, inclusiv:
 - darea în exploatare a *Unității de Salvatori și Pompieri din Hîncești*;
 - inaugurarea *postului teritorial de salvatori și pompieri* în s. Bravicea, r. Călărași;
 - construcția unor *noi remize de pompieri și salvatori* în mun. Ungheni, Cantemir, Șoldănești și or. Anenii Noi;
- Dotarea cu *echipamente de protecție individuală a echipei de căutare-salvare* prin intermediul Fundației i-HELP din Republica Polonia;
- Semnarea *Contractului de grant pentru implementarea proiectului SMURD – 2*, finanțat de către Comisia Europeană, în valoare de 5 mil. euro.

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- Asigurarea *funcționalității Centrului de dirijare în situații excepționale (CDSE)*, începînd cu 17.03.2020;
- Asigurarea activității *punctelor teritoriale de dirijare în situații excepționale* ale comisiilor pentru situații excepționale din raioane, din municipiile Chișinău și Bălți și din UTA Găgăuzia, precum și a *punctelor locale de dirijare* în situații excepționale ale comisiilor pentru situații excepționale din sate (comune) și orașe;

- *Crearea și gestionarea Hărții interactive cu privire la persoanele aflate în regim de autoizolare*, ce permite monitorizarea și evidența acestora pe întreg teritoriul țării, cu sistematizarea și analiza datelor aferente cazurilor suspecte de COVID-19, inclusiv datele despre persoanelor care intră pe teritoriul Republicii Moldova și care sânt obligate să respecte autoizolarea, pe un termen de 14 zile;
- *Crearea portalului web <https://casper.mai.gov.md/>* pentru asigurarea schimbului operativ de informații între reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne și instituțiile medico-sanitare;
- Limitarea/restricționarea accesului în zona de frontieră a persoanelor, mijloacelor de transport, precum și activitățile economice și de alte tipuri și realizarea schimbului de informații cu autoritățile de frontieră ale țărilor vecine privind măsurile întreprinse în scopul diminuării riscurilor răspândirii COVID – 19, precum și despre cazurile de depistare a persoanelor infectate;
- Stabilirea mecanismelor speciale de activitate a străinilor în cadrul proiectelor de importanță națională, în baza dispozițiilor CSE, a fost asigurată repunerea în drepturi a străinilor aflați legal în Republica Moldova, care din cauza stării de urgență nu au reușit să asigure depunerea actelor pentru documentare; s-a exclus sancționarea contravențională pentru străinii care au părăsit benevol teritoriul țării timp de 30 zile după ridicarea stării de urgență; a fost interzisă reținerea și preluarea în custodie a străinilor cu ședere ilegală în teritoriu, în special în cazurile din localitățile aflate în carantină etc.;
- Asigurarea activității comune și coordonarea măsurilor cu structurile internaționale și societatea civilă în soluționarea problemelor privind asigurarea cu produse alimentare și de primă necesitate a solicitanților de azil plasați în Centrul de azil de tip deschis și a 400 familii defavorizate și persoanele în etate din 4 localitățile aflate în regim de carantină.

D. APĂRARE ȘI SECURITATE NAȚIONALĂ

Activitățile desfășurate în perioada ianuarie - septembrie 2020 în domeniul apărării și securității naționale au fost axate pe realizarea eficientă a obiectivelor, stabilite în documentele de politici naționale și angajamentele internaționale, precum Strategia națională de apărare și Strategia militară pentru anii 2018-2022, inițiativa NATO „Consolidarea Capacității de Apărare (DCBI) pentru Republica Moldova” și Procesul de Planificare și Revizuire a Parteneriatului (PARP).

Realizări majore

- Lansarea activității *Consiliului național pentru problemele veteranilor de război*, scopul acestuia fiind coordonarea politicilor de stat, programelor, planurilor și acțiunilor de protecție socială a veteranilor de război⁴⁰;
- Perfecționarea mecanismelor de protecției sociale a veteranilor prin:
 - prelungirea acțiunii Hotărârii Guvernului nr. 182/2018 cu privire la legitimațiile veteranilor de război până la 31 decembrie 2021 și introducerea unor mecanisme mai clare pentru actele confirmative;
 - majorarea alocațiilor lunare pentru veteranii de război de la 100 la 300 lei⁴¹, cu ulterioara majorare până la 500 lei de la 1 ianuarie 2021;

⁴⁰ Hotărârea Guvernului nr.20/2020

- majorarea alocației lunare de la 250 lei la 500 lei pentru văduvele participanților la război⁴²;
 - prelungirea acțiunii Hotărârii Guvernului nr. 836/2010 cu privire la acordarea indemnizațiilor unice pentru construcția sau procurarea spațiului locativ, sau restaurarea caselor vechi unor categorii de cetățeni, astfel veteranii pot în continuare facilita de primirea indemnizației de 41 mii lei;
 - asigurarea dreptului veteranilor de război, neangajați în câmpul muncii, la asigurarea medicală și polița medicală gratuită⁴³.
- Modificarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate⁴⁴, care va facilita completarea structurilor militare cu cadre militare calificate, cu o vastă experiență în domeniul militar;
 - Punerea în aplicare a Planului de dezvoltare a capacităților militare ale Armatei Naționale pe termen lung (2020-2030)⁴⁵, obiectivele căruia vizează asigurarea funcționalității Armatei Naționale, creșterea capacității de apărare și modernizarea infrastructurii acesteia;
 - Renovarea și modernizarea infrastructurii militare, a centrelor de instruire ale Armatei Naționale, precum darea în exploatare și operaționalizarea Complexului sportiv de pe teritoriul Taberei militare nr.142;
 - Participarea Armatei Naționale la operațiunea internațională de menținere a păcii din Kosovo, în componența Forței Multinaționale de Menținere a Păcii din Kosovo (KFOR), cu un contingent format din 41 de militari;
 - Asigurarea participării militarilor Armatei Naționale în cadrul Misiunii ONU în Sudanul de Sud (UNMISS) (4 observatori militari și 1 ofițer de stat major operații aeriene); în cadrul Misiunii ONU în Republica Central Africană (MINUSCA) (3 observatori militari și 1 ofițer de stat major); în cadrul misiunii ONU în Kosovo (UNMIK) (1 ofițer militar de legătură);

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- Instituirea Biroului pentru relații cu veteranii⁴⁶ cu scopul de a asigura comunicarea eficientă dintre organizațiile obștești ale veteranilor și Guvern pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă veteranii;
- Instituirea Medaliei comemorative „75 de ani de la victoria în cel de-al Doilea Război Mondial”⁴⁷, în contextul comemorării eroilor căzuți în luptă și în scopul aducerii unui omagiu veteranilor de război, care au participat la cel de-al Doilea Război Mondial, în calitate de recunoștință pentru patriotism și fapte eroice manifestate în timpul acțiunilor de luptă;

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- Implicarea Armatei Naționale cu forțe și mijloace tehnice în acțiunile întreprinse în vederea combaterii pandemiei COVID-19: i) patrularea pe mașini în mun. Chișinău, Bălți, Cahul și or. Hâncești, Sângerei, la care au fost implicați 520 militari și 192 unități de tehnică; ii) patrularea pe

⁴¹ Legea nr. 188 din 20.12.2019

⁴² Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.121/2001 transmis Parlamentului spre adoptare.

⁴³ Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.1585/1998 transmis Parlamentului spre adoptare.

⁴⁴ Hotărârea Guvernului nr. 608/2020.

⁴⁵ Aprobat prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr.1535-VIII/2020.

⁴⁶ Hotărârea Guvernului nr.428/2020.

⁴⁷ Hotărârea Guvernului nr. 183/2020.

jos în mun. Chișinău, Bălți, Cahul, cu participarea a 4 296 militari și a 272 unități de tehnică; iii) instalarea a 24 de posturi fixe în or. Soroca, Glodeni, Ștefan Vodă și loc. Carahasani, Talmaza, Brânzeni, Cișmichioi și Etulia, în activitatea cărora fiind antrenați 4 182 militari și 634 unități de tehnică; iv) transportarea de la spitale la domiciliu a pacienților testați negativ, transportarea lucrătorilor medicali la/de la serviciu; v) amenajarea Centrului COVID-19 Chișinău de la CEI „MoldExpo”, Spitalului Clinic de Traumatologie și Ortopedie Chișinău și a Spitalului Clinic de Boli Infecțioase „Toma Ciorbă”.

E. REINTEGRARE TERITORIALĂ

Reintegrarea țării și avansarea procesului de reglementare transnistreană cu respectarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova sunt obiective guvernamentale primordiale, transpuse în agenda Guvernului prin intermediul unor măsuri cu caracter sistemic și continuu, inclusiv monitorizarea permanentă a situației și negocierile permanente cu partenerii externi privind procesul de reglementare transnistreană, acordarea asistenței persoanelor, ale căror drepturi sunt lezate, asigurarea documentării/evidenței persoanelor domiciliat în stînga Nistrului și în mun. Chișinău, soluționarea dificultăților cu care se confruntă agenții economici și instituțiile de învățămînt din regiunea respectivă etc. Astfel, pot fi menționate următoarele realizări:

- A fost aprobat Programul anual al activităților de reintegrare a țării în vederea coordonării și monitorizării direcțiilor prioritare de activitate a Guvernului pentru atingerea obiectivului general de reintegrare a țării⁴⁸.
- Au fost menținute active formatul de negocieri la nivel de reprezentanți politici (3 reuniuni, 2019 – 5) și cel al grupurilor de lucru sectoriale (25 ședințe, 2019 – 21), precum și a fost convocată o ședință a Comisiei guvernamentale pentru reintegrarea țării (2019 – 1), cu dispunerea liniilor de acțiune prioritare până la finele anului 2020.
- Pentru a doua jumătate a lunii noiembrie curent este planificată o nouă rundă de negocieri în formatul „5+2” ce va avea loc la Viena și se va dedica evoluțiilor marcate pe marginea temelor din așa-numitul pachet Berlin+ și altor probleme actuale, conform agendei convenite.
- S-a asigurat continuitatea șirului de acțiuni pozitive și care vin în sprijinul locuitorilor din Zona de Securitate și din stînga Nistrului, fiind:
 - implementate 7 și în proces de implementare 35 din 42 de proiecte aprobate prin intermediul Programului activităților de reintegrare a țării, în valoare de 15 mil. lei (pentru comparație, în 2019 – 35 proiecte/ 15 mil. lei);
 - prelungite până pe 31 decembrie 2020, și respectiv, 01 februarie 2021, a unor facilități (fiscale, vamale, circulația trenurilor) la importul de bunuri în regiune (produse petroliere, medicamente, produse de uz fitosanitar etc.);
 - extins până la 01 septembrie 2022 mecanismul de înmatriculare cu plăci de model neutru a autoturismelor din regiunea transnistreană, instituit prin Legea nr.170/2018, simplificată procedura de preschimbare a înscrisului regional în permisul de conducere național fără

⁴⁸ Hotărârea Guvernului nr.256/2020.

susținerea examenului de către locuitorii domiciliați în regiune ce posedă acte de model național⁴⁹.

- A fost asigurat procesul de documentare a populației din stînga Nistrului. Astfel, potrivit datelor din Registrul de stat al populației, la 30.09.2020 erau luați la evidență 338957 de locuitori din teritoriul respectiv, comparativ cu 274330 de persoane la data de 31.12.2011. În perioada de referință au fost eliberate ca rezultat al certificării 4466 de documente de stare civilă pentru cetățenii din stînga Nistrului și mun. Bender/

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- În vederea eliminării restricțiilor impuse în calea liberei circulații de către Tiraspol sub pretextul combaterii pandemiei Covid-19 (în perioada 16 martie-01 decembrie curent) și a instituirii unor noi posturi ilegale de control în Zona de Securitate (11 posturi și 3 bariere, conform datelor oferite de Misiunea OSCE în Moldova), cu izolarea mai multor categorii de cetățeni de pe ambele maluri ale Nistrului, Guvernul a intervenit prompt și în pofida refuzului Tiraspolului de a evacua infrastructura neautorizată de restricționare a trecerii:

- a contribuit la deblocarea circulației fermierilor și a cadrelor didactice;
- a fost simplificat regimul de circulație pentru mai multe localități din raionul Dubăsari și s. Varnița din raionul Anenii Noi;
- a fost soluționată problema achitării pensiilor și salariilor mai multor beneficiari din Zona de Securitate;
- a fost relansată buna funcționare a școlilor cu predare în grafie latină pentru anul de studii 2020-2021; v) a fost extins orarul și numărul de rute efectuate de feribotul „Molovata”;
- în comun cu PNUD și UE, s-a pus în aplicare un mecanism de acoperire a cheltuielilor de acomodare temporară pe principii benevole și în apropierea locului de muncă a 32 de medici cu domiciliu în regiune;
- s-au oferit multiple loturi de donație beneficiarilor din regiune pentru combaterea COVID-19.

F. POLITICI ECONOMICE

Pe parcursul perioadei de raportare Guvernul și-a concentrat eforturile pe promovarea reformelor economice, susținerea businessului național, diversificarea instrumentelor de finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii, susținerea înființării afacerilor noi, în mod particular a celor inovative pentru a asigura crearea locurilor de muncă, implementarea unui set de Programe de susținere financiară și de acces la instruire, inclusiv adaptarea acestora la noile condiții, create de situația epidemiologică actuală la nivel global, regional și național. Ca rezultat a implementării politicilor economice, se atestă următoarea evoluție:

- aprobarea **unui program nou** în sectorul întreprinderilor mici și mijlocii;
- crearea a **276** afaceri noi prin programele de stat pentru susținerea întreprinderilor mici și mijlocii, care vor permite crearea a circa **820** de locuri de muncă;

⁴⁹ Hotărârea Guvernului nr. 162/2020

Realizări majore

În vederea implementării măsurilor orientate spre asigurarea unui mediu de afaceri favorabil și reducerii poverii administrative asupra agenților economici s-au întreprins următoarele măsuri:

- *Eficientizarea activității organelor de control*, prin aprobarea Metodologiei de stabilire a obiectivelor și indicatorilor de performanță⁵⁰, care va asigura transparența practicilor de inspecție și sporirea gradului de responsabilizare a organelor de control, astfel încât să aibă loc diminuarea presiunii asupra mediului de afaceri și dezvoltarea raporturilor dintre organele de control și reprezentanții mediului de afaceri în baza principiilor de parteneriat;
- *Asigurarea funcționalității Ghișeului Unic* prin implementarea Sistemului informațional automatizat de gestionare și eliberare a actelor permissive (SIAGEAP) ca platformă interinstituțională pentru acest scop, precum și determinarea autorităților emitente de acte permissive să utilizeze la nivelul maxim SIA GEAP⁵¹.
- *Excluderea barierelor la importul unor mărfuri de uz personal folosite* și ajustarea listei de produse foste în folosință ce cad sub interdicția de import și comercializare⁵²;
- *Crearea condițiilor pentru construcția infrastructurii tehnice* și de producere în subzona Cahul, ZEL „Bălți”, prin schimbarea categoriei de destinație a unui teren⁵³;
- *Asigurarea procesului de creare a instituției de Ombudsman al mediului de afaceri*, care va apăra drepturile și interesele legitime ale antreprenorilor prin utilizarea diverselor mecanisme și instrumente legale, inclusiv prin colaborarea internațională în acest sens.
- Întru diversificarea instrumentelor de finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii, dezvoltarea productivității și competitivității afacerilor autohtone, facilitarea accesului IMM-urilor pe piețele externe și valorificarea potențialului productiv al acestora, a fost aprobat *Programul de susținere a afacerilor cu potențial de creștere și internaționalizarea acestora*, care va oferi asistență metodologică și va acorda suport financiar sub formă de grant pentru cca 220 IMM-uri pentru investiții în dezvoltarea afacerilor⁵⁴.
- A continuat *implementarea programelor de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii*, prin intermediul cărora a fost susținută crearea a 276 afaceri noi, care vor genera circa 820 de locuri de muncă. Principalele rezultate înregistrate:
 - *Programul „PARE 1+1”* cu un buget de cca 19,59 mil. lei, care va permite crearea a 225 locuri de muncă. Totodată, 80 proiecte investiționale au fost aprobate spre finanțare;
 - *Programul-pilot „Start pentru tineri – o afacere durabilă la tine acasă”* - cu un buget de 21,95 mil. lei pentru crearea a 317 de locuri de muncă și 136 proiecte investiționale aprobate spre finanțare. Peste 75% din afacerile create de tineri își vor desfășura activitatea în zonele rurale;
 - *Programul „Femei în afaceri”* – cu un buget de cca 11,02 mil. lei, care va permite crearea a 277 locuri de muncă. Totodată, 88 proiecte investiționale au fost aprobate spre finanțare;

⁵⁰ Hotărîrea Guvernului nr.355/2020.

⁵¹ Legea nr.143 din 16.07.2020.

⁵² Hotărîrea Guvernului nr. 121 din 26.02.2020.

⁵³ Hotărîrea Guvernului nr.65 din 05.02.2020.

⁵⁴ Hotărîrea Guvernului nr.439 din 01.07.2020.

- *Programul de Ecologizare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii* a recepționat 107 cereri de asistență privind ecologizarea afacerilor, cu intenția de a implementa proiecte investiționale în sumă totală de 52,9 mil. lei;
 - *Fondul de Garantare a Creditelor pentru IMM (FGC)*. Prin intermediul Fondului sunt gestionate 201 garanții financiare active, în sumă totală de 104,8 mil. lei, care au facilitat acordarea creditelor în sumă de 303,9 mil. lei și au generat investiții în economie în sumă de 387,8 mil. lei. Fondul de garantare a creditelor a fost capitalizat cu 5 mil. lei. Prin alocarea suplimentară a 50 mil. lei, FGC a fost capitalizat, urmare a asumării răspunderii Guvernului față de Parlament și modificarea legii bugetului de stat pentru anul 2020;
 - *Programul de stimulare a agenților economici la târguri și expoziții* – au fost subvenționați 82 agenți economici pentru participare la expoziții în sumă de peste 300 mii lei.
- Au fost organizate evenimente de promovare a produselor autohtone și a oportunităților investiționale:
 - *Expoziția națională „Fabricat în Moldova”* (perioada 29.01-02.02.2020) a întrunit 460 antreprenori locali din diferite ramuri ale economiei, care au prezentat potențialul de producere autohton;
 - *Forumul internațional de afaceri Moldova-2020* (30 ianuarie 2020) – o platformă de dialog cu mediul de afaceri, menită să dezvolte relațiile comerciale și să creeze parteneriate internaționale, în cadrul căruia au participat peste 200 întreprinderi locale și străine;

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

Susținerea mediului de afaceri

- Dezvoltarea capacităților reprezentanților Rețelei Incubatoarelor de Afaceri din Moldova (RIAM) în asistarea și suportul creșterii competitivității IMM-urilor din mediul rural prin aprobarea „*Instrumentului de susținere privind dezvoltarea Rețelei Incubatoarelor de Afaceri*”, care se axează pe măsurile cheie legate de *vizibilitatea și comunicarea pentru acțiunile Incubatoarelor de Afaceri și oferirea suportului pentru implementarea acțiunilor de dezvoltare economică regională*. Instrumentul de susținere este în proces de pilotare în anul 2020, iar pentru realizarea acestuia sunt planificate mijloace financiare în valoare de 2,2 mil. lei.
- *Completarea Fondului de Garantare a Creditelor cu 50 mil. lei*⁵⁵ și aprobarea unui *Produs nou de garantare*⁵⁶ în vederea redresării activității economice a întreprinderilor afectate de criza pandemică și asigurarea accesului la resurse financiare creditare (credite). Grupul țintă sunt IMM-urile ce au înregistrat o scădere a veniturilor din vânzări cu minim 30% în perioada 01.03.2020 - 30.06.2020, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Cota maximă de garantare a creditelor destinate capitalului circulant sau refinanțării acestora constituie 80% din valoarea creditului solicitat, ce variază între 1 mil. lei și 5 mil. lei în dependență de profilul întreprinderii (micro, mici, mijlocii) și alte scopuri (investițional/refinanțare). Termenul maxim de garanție a creditului este de 36 luni (60 luni pentru creditele investiționale), cu perceperea comisionului de garantare de 0%. Produsul de garantare pentru întreprinderile aflate în dificultate va fi activ până la 31.12.2020 cu posibilitatea prelungirii termenului de activitate a acestuia.

⁵⁵ *Legea nr. 61/2020.*

⁵⁶ *Noul Produs de garantare a fost lansat oficial la 07.09.2020.*

- Aprobarea „*Instrumentului de susținere privind digitalizarea întreprinderilor mici și mijlocii*”, elaborat întru susținerea IMM-urilor și încurajarea digitalizării modelelor de afaceri, introducerea de soluții inteligente în vederea stimulării productivității și creșterii conectivității pentru adaptarea rapidă la noile condiții economice. Pentru implementarea acestuia sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de 10,5 mil. lei, cu posibilitatea de complementare. Programul este planificat pentru a oferi acces la finanțare a cel puțin 100 de companii. Sprijinul oferit la această etapă va fi sub forma unui „voucher” cu suma maximă de 30 mii lei, pentru accesarea serviciilor de dezvoltare a afacerilor și 150 mii lei pentru investiții în tehnologie la scară mică.
- Elaborarea *Programului-pilot de creare a Platformelor Industriale Multifuncționale (PIM) și inițierea creării a 16 Platforme Multifuncționale* în scopul creșterii competitivității, productivității, ocupării forței de muncă a sectorului industrial în regiunile țării, unde nu există parcuri industriale și zone economice libere. Pentru lansarea implementării Programului au fost alocate mijloace financiare în valoare de 50 mil. lei⁵⁷.
- Aprobarea *Programul de dezvoltare pentru furnizorii locali* în vederea implementării standardelor internaționale și susținerea producătorilor locali pentru facilitarea conectării la lanțurile valorice ale companiilor multifuncționale⁵⁸.

Dezvoltarea infrastructurii calității

- Implementarea a două sisteme de management: *Sistemul de management al securității informației* conform standardului SM EN ISO/IEC 27001:2017 și *Sistemul de management al continuității activității* conform standardului SM EN ISO 22301:2020, integrându-le cu celelalte două sistemele de management implementate și certificate în anii precedenți: Sistemul de management al calității conform standardului SM EN ISO 9001:2015 și Sistemul de management anti-mită conform standardului SM ISO 37001:2016;
- Asigurarea accesului la informații veridice, complete despre standarde prin:
 - *Optimizarea funcționalităților bazei de date www.estandard.md*, fiind dezvoltată o funcționalitate nouă, care permite încărcarea semiautomată a hotărârilor de adoptare, anulare a standardelor și a textelor standardelor în număr mare de fișiere în același timp;
 - Lansarea procesului de integrare a platformei de *difuzare electronică a standardelor* *www.shop.standard.md* cu *baza de date www.estandard.md*, precum și *cu instrumentul de plăți electronice MPay*;

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- Extinderea termenului de aplicare a garanției privind impozitul unic datorat de către rezidenții parcului pentru tehnologia informației și extinderea termenului de returnare a plăților prevăzute în contractele turistice (prin operarea amendamentelor la legile sectoriale);
- Susținerea agențiilor din turism prin Campania națională ”Ne-am pornit”;
- Susținerea agențiilor economici din sectorul HORECA prin reducerea cotei TVA de la 20% până la 15%;

⁵⁷ Legea nr. 61/2020 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2020

⁵⁸ Ordinul Ministerului Economiei și Infrastructurii nr.24 din 03.02.2020

- Sporirea accesului agricultorilor de a beneficia de reduceri la plata contribuțiilor obligatorii de asigurare socială, prin care statul subvenționează 6% din cele 18%, aceste beneficii fiind aplicabile producătorilor agricoli ponderea veniturilor cărora provin în proporție de 95% din activități agricole;
- Subvenționarea întreprinderilor și organizațiilor non-profit, care au declarat șomaj tehnic și/sau au sistat activitatea în timpul stării de urgență și stării de urgență în sănătate publică, precum și subvenționarea dobânzilor la creditele contractate;
- Extinderea termenelor de achitare a obligațiilor fiscale și de prezentare a dărilor de seamă fiscale pentru companiile care și-au suspendat activitatea în conformitate cu deciziile CSE, precum și a termenelor de achitare a impozitelor locale și a dărilor de seamă aferente acestora;
- Extinderea termenului de prezentare a situațiilor financiare individuale și a situațiilor financiare consolidate, precum și anularea efectuării auditului obligatoriu al situațiilor financiare individuale ale entităților mijlocii și mari și al situațiilor financiare consolidate ale grupurilor;
- Suspendarea termenului de valabilitate al patentei (la cererea titularului) pe parcursul perioadei stării de urgență, cu prelungirea ulterioară a acestuia;
- Instituirea moratoriului asupra controlului de stat, inclusiv fiscal și vamal ulterior;
- Simplificarea formalităților vamale în vederea fluidizării traficului de mărfuri exportate/reexportate prin intermediul trimiterilor poștale internaționale de către agenți economici, inclusiv rezidenții zonelor libere;
- Asigurarea comerțului preferențial pe întreaga durată a perioadei de criză, fiind acceptate certificate de origine preferențială, în original sau copie, autentificate cu semnătură olograf sau electronică;
- Oferirea oportunităților băncilor și organizațiilor nebancare de credit de a amâna achitarea ratelor de împrumut ale persoanelor fizice și juridice;
- Crearea programului de rambursare a TVA pentru a oferi contribuabililor dreptul de a solicita rambursarea TVA pentru perioada ulterioară, ceea ce contribuie la îmbunătățirea semnificativă a lichidității întreprinderilor.

G. FINANȚE PUBLICE, POLITICI FISCALE ȘI VAMALE

În perioada de raport eforturile Guvernului s-a axat pe realizarea integrală a obiectivelor imediate stabilite în Programul de activitate al Guvernului, și anume: asigurarea stabilității bugetar-fiscale, susținerea creșterii economice optime, durabile și incluzive, identificarea resurselor financiare pentru îndeplinirea angajamentelor aferente majorării salariilor în sectorul bugetar, asigurarea alocării mai eficiente a resurselor, sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, intensificarea dialogului cu mediului de afaceri și partenerii de dezvoltare.

Executarea bugetului de stat în semestrul I al anului curent a fost afectată de efectele pandemiei, care, în consecință, a afectat atât activitățile economice, cât și bunăstarea populației. În acest context, pentru a asigura ajustarea rapidă a priorităților de finanțare la noile circumstanțe, în luna aprilie au fost operate modificări în Legea bugetului de stat pentru anul 2020. Astfel, la situația din 30 iunie

2020, bugetul de stat a fost executat la partea de venituri în sumă de 17 524,5 mil. lei, iar la cea de cheltuieli – 22 318,3 mil. lei, deficitul bugetar constituind 4793,8 mil. lei.

Realizări majore

Finanțe publice

- *Perfecționarea condițiilor de acces și criteriilor de eligibilitate pentru potențialii beneficiari ai Programului de Stat „Prima casă” și perfecționarea mecanismului de acces la acordarea compensațiilor pentru creditele imobiliare accesate în afara Programului de stat ”Prima casă”.* Modificările vizează acordarea posibilității tinerilor de a procura locuința proprie prin contractarea de credit ipotecar garantat de stat cu o participație proprie inițială minimă din prețul de procurare a locuinței (10%); micșorarea cotei participației proprii inițiale în Program până la 5% din prețul de procurare a locuinței, majorarea vârstei solicitanților de la 45 până la 50 ani și extinderea categoriilor de beneficiari ai programelor de compensare derulate în cadrul Programului de stat ”Prima casă”, prin adăugarea în categoriile beneficiarilor de compensații și a persoanelor care au accesat un credit ipotecar până la lansarea Programului.
- *Crearea unui mecanism transparent și eficient a achiziționării de bunuri, lucrări și servicii de către entitățile ce activează în domeniile energeticii, apei, transporturilor și a serviciilor poștale.*⁵⁹
- Stabilirea cerințor față de organizarea și instituirea unei piețe interne pentru acumularea și oferirea de pensii facultative, pe baza economiilor capitalizate individuale, în condiții de siguranță și de tratament echitabil pentru participanți⁶⁰;
- *Intensificarea dialogului cu partenerii de dezvoltare, inclusiv cu Fondul Monetar Internațional (FMI).* Astfel, în perioada de referință a avut loc ultima evaluare a rezultatelor economice atinse de Republica Moldova în contextul realizării Programului susținut prin Mecanismul extins de creditare (ECF) și Mecanismul de finanțare extinsă (EFF), în rezultat fiind decisă debursarea ultimei tranșe de 20 mil. dolari SUA, dintre care 223 mil. lei constituie suport bugetar.

Administrare fiscală și vamală

- *Simplificarea modului de evidență și calculare a amortizării în scopuri fiscale, respectiv, optimizate cheltuielile suportate de agenții economici;*
- *Aprobarea Regulamentului privind desfășurarea concursului „Loteria Fiscală” – inițiativă care vine să încurajeze achitățile efectuate prin card, contribuind, astfel, la combaterea evaziunii fiscale;*
- *Simplificarea procedurilor de accesare a facilităților fiscale și vamale la importul mijloacelor de transport destinate pentru transportarea persoanelor cu dizabilități ale aparatului locomotor, în partea ce ține de documentele care urmează a fi prezentate pentru confirmarea dizabilității stabilite beneficiarului de scutiri de la plata drepturilor de import;*
- *Aprobarea Conceptului tehnic al SIA „Registrul mandatelor de executare”, scopul căruia este îmbunătățirea, automatizarea și eficientizarea activității de executare a creanțelor bănești bazate pe dispoziții de drept public*⁶¹;

⁵⁹ *Legea nr.74/2020 privind achizițiile în sectoarele energeticii, al apei, al transporturilor și al serviciilor poștale*

⁶⁰ *HG nr.361/202 pentru aprobarea proiectului de lege privind fondurile de pensii facultative*

⁶¹ *Hotărârea Guvernului nr. 187/2020.*

- *Modificarea cadrului normativ ce reglementează activitatea serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriei, care stabilește, inclusiv, implementarea sistemului automatizat de stingere a obligațiilor fiscale prin intermediul SCITL;*
- *Lansarea în exploatare industrială a modulului de înregistrare a subiecților din cadrul subsistemul „e-Commerce-VAT”⁶²;*
- *Modificarea procedurilor de vămuire electronică a mărfurilor, fiind extinsă declararea electronică pentru destinația vamală „reexport”, reglementată procedura de vămuire electronică a mărfurilor în cazul trimiterilor poștale internaționale a mărfurilor transportate consolidat într-un singur mijloc de transport, precum și reglementată procedura în cazul transportării cu încărcări succesive ulterioare cu alte mărfuri plasate în regim vamal de export, export temporar, perfecționare pasivă și reexport;*
- *Lansarea versiunii noi a SI „ASYCUDA World”, care va contribui la colectarea eficientă a veniturilor, la furnizarea de servicii eficiente pentru comunitatea comercială, la sporirea capacității de monitorizare și la furnizare a datelor statistici corecte privind comerțul internațional;*
- *Aprobarea Foii de parcurs privind recunoașterea mutuală a AEO între Republica Moldova și Uniunea Europeană.*

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- *Rectificările bugetului de stat pentru anul 2020 au prevăzut:*
 - *Alocarea din fondurile de urgență a mijloacelor financiare Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale pentru procurarea echipamentelor de protecție în sumă de 41,4 mil. lei, dintre care au fost utilizate 36,6 mil. lei;*
 - *Alocarea din fondul de intervenție a mijloacelor financiare pentru achitarea indemnizațiilor unice angajaților din sistemul medical infectați cu COVID-19 – în sumă de 60,2 mil. lei;*
 - *Subvenționarea întreprinderilor și organizațiilor necomerciale care au instituit șomaj tehnic și/sau staționare în perioada stării de urgență, subvenționarea sumei contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă și subvenționarea dobânzilor bancare - în sumă de 45,3 mil. lei;*
 - *Transferuri de la bugetul de stat către alte bugete (bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală și bugetele locale) pentru asigurarea unor măsuri aferente combaterii pandemiei, incluse în aceste bugete.*
- *Asigurarea surselor adiționale de finanțare prin intermediul:*
 - *Împrumutului de stat extern în sumă de 172,5 mil. DST (circa 233,9 mil. dolari SUA) de la Fondul Monetar Internațional, oferit prin intermediul mecanismului de creditare rapidă (RCF) (57,5 mil. DST) și instrumentului de finanțare rapidă (RFI) (115,0 mil. DST);*
 - *Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare (IDA) în vederea realizării proiectului de răspuns de urgență la COVID-19, cu o valoare totală de 52,9 mil. Euro. Din resursele creditului IDA sunt finanțate măsuri de consolidare a capacităților tehnice ale instituțiilor medicale, sprijin pentru sporirea*

⁶² În baza Ordinului SFS nr.627 din 31.12.2019.

capacității de detectare a cazurilor, măsuri de ameliorare a siguranței personalului din prima linie de la toate nivelurile, și susținerea capacității umane și tehnice a unităților de terapie intensivă, de gestionare a numărului mare de cazuri grave. Suplimentar, proiectul sprijină eforturile asistenței sociale de atenuare a efectelor măsurilor de carantină asupra populației sărace;

- *Acordului-cadru de împrumut dintre Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru realizarea proiectului „Răspuns de Urgență la COVID-19 și Suport pentru Întreprinderile Micro, Mici și Mijlocii”, în valoare de până la 70 mil. Euro.* Acesta are drept scop obținerea resurselor financiare necesare oferirii unui sprijin imediat sistemului de sănătate din Republica Moldova în lupta cu focarul de COVID-19, cu accent pe consolidarea capacităților tehnice ale acestuia, precum și susținerea IMM-urilor afectate de criză;
- *Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind realizarea proiectului „UE4Moldova: Facilitatea de sprijin a răspunsului sistemului de sănătate la situația de urgență COVID și realizarea reformelor conform Acordului de Asociere”, aflat în proces de negociere.*
- În vederea susținerii angajaților și a angajatorilor în condițiile efectelor economice negative provocate de situația epidemiologică au fost aprobate:
 - *Măsuri de susținere a activității de întreprinzător, inclusiv: i) Programul de subvenționare a dobânzilor; ii) Programul de rambursare a TVA; iii) reducerea cotei TVA de la 20% la 15% pentru sectorul HORECA; iv) acordarea dreptului la deducere a oricăror donații efectuate pe parcursul anului 2020 pentru combaterea COVID-19 la conturile bancare deschise de Ministerul Finanțelor sau instituțiilor medico-sanitare publice; v) creșterea accesibilității agricultorilor de a beneficia de facilitatea la achitarea contribuțiilor obligatorii de asigurări sociale, prin care statul subvenționează 6% din 18%⁶³;*
 - *Rectificarea bugetului de stat în vederea finanțării: i) măsurilor pentru susținerea sectorului sănătății – în sumă de circa 1040,4 mil. lei; ii) măsurilor de susținere a populației – în sumă de circa 450,9 mil. lei; iii) măsurilor de susținere a economiei – în sumă de circa 1034 mil. lei; iv) suplینirea fondurilor de urgență ale Guvernului - cu 488 mil. lei; v) majorarea transferurilor către bugetul asigurărilor sociale de stat - cu 682,3 mil. lei și către bugetele locale - cu 192,1 mil. lei pentru acoperirea parțială a veniturilor ratate⁶⁴;*
 - *Alocarea mijloacelor financiare în sumă de 3,6 mil. lei din Fondul de rezervă al Guvernului pentru procurarea echipamentelor de protecție (ecrane de protecție și respiratoare) în scopul prevenirii și controlului infecției cu COVID-19⁶⁵;*
 - *Alocarea mijloacelor financiare din Fondul de intervenție al Guvernului: i) în sumă de 5,86 mil. lei pentru procurarea combinezoanelor de protecție și acordarea indemnizațiilor unice persoanelor angajate în sistemul medical, infectate cu COVID-19 la locul de muncă⁶⁶; ii) în*

⁶³ *Legea nr. 60/2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative.*

⁶⁴ *Legea nr. 61/2020 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2020.*

⁶⁵ *Hotărârea Guvernului nr. 211/2020 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”,*

⁶⁶ *Hotărârea Guvernului nr. 245/2020 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”*

sumă de 6,0 mil. lei pentru asigurarea achitării indemnizațiilor unice angajaților din sistemul medical infectați cu COVID-19⁶⁷.

H. OCROTIREA SĂNĂTĂȚII, PROTECȚIE SOCIALĂ ȘI RAPORTURI DE MUNCĂ, FAMILIE

Ocrotirea sănătății

Provocările majore la care a fost supusă întreaga societate pe parcursul anului curent a reconfirmat importanța primordială a domeniului sănătății, atât pentru întreaga populație, cât și pentru securitatea statului. Or, consolidarea capacităților sistemului de sănătate poate fi realizată doar prin intervenții multidisciplinare și intersectoriale, prin implicarea tuturor sectoarelor sociale și economice ale căror politici au impact direct sau indirect asupra sănătății publice.

Realizări majore

În scopul realizării obiectivelor în domeniul sănătății publice, trasate în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, precum și răspunsului la situația de urgență în sănătate publică, au fost întreprinse măsuri prompte, dictate de situația de excepție. Astfel, principalele realizări obținute în perioada de referință sunt:

- *Extinderea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală*, prin completare cu:
 - 70 investigații medicale în asistența medicală primară;
 - 340 poziții pentru asistența medicală de ambulatoriu;
 - 166 servicii noi de înaltă performanță;
 - servicii medicale specifice vârstnicilor;
 - acoperirea cheltuielilor de transport public pentru pacienții serviciilor de chimioterapie.
- *Revizuirea Catalogului tarifelor unice pentru serviciile medico-sanitare prestate contra plată de către instituțiile medico-sanitare publice*⁶⁸, în rezultat fiind obținută:
 - reducerea tarifelor pentru hemodializă (de la 2395 lei – la 1995 lei), hemodiafiltrare (de la 2645 lei – la 2195 lei) și investigația citopatologică (de la 125 lei – la 62 lei);
 - includerea tarifelor pentru serviciile medicale noi, cum ar fi determinarea calitativă a ARN virusului SARS-CoV-2 prin metoda PCR în regim Real Time și determinarea anticorpilor anti-SARS-CoV-2 IgM, IgG prin metoda Elisa;
- *Majorarea cu 10% a salariilor personalului medical din instituțiile medico-sanitare publice încadrate în sistemul asigurărilor obligatorii de asistență medicală;*
- *Desemnarea SA „SanFarm-Prim” în calitate de depozit farmaceutic pentru recepționarea și eliberarea cu titlu gratuit a echipamentelor de protecție donate sau achiziționate;*
- *Acordarea statutului de persoană asigurată, în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, taților care exercită în mod efectiv creșterea și educarea a patru și mai mulți copii (Legea*

⁶⁷ Hotărîrea Guvernului nr.250/2020 „Cu privire la alocarea mijloacelor financiare”

⁶⁸ Hotărîrea Guvernului nr.421/2020

nr.36/2020 pentru modificarea art.4 din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală);

- *Extinderea listei medicamentelor compensate* din fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală cu 5 denumiri comune internaționale (Ordinul comun nr.584/146-A din 23.06.2020 al MSMPS și CNAM);
- *Majorarea, din 1 septembrie 2020, cu 30% a salariilor de bază a personalului medical* (personal de conducere-medici, medici, personal medical mediu, personal medical inferior), șoferilor auto-ambulanțelor din serviciul de asistență medicală urgentă prespitalicească și autosanitarelor din serviciul AVIASAN;
- *Obținerea de către RM a statutului de stat observator în cadrul Comitetului UE pentru Siguranță în Sănătate* - una dintre cele mai importante platforme de coordonare a acțiunilor în lupta contra actualei pandemii la nivelul Uniunii Europene.
- *Aprobarea modificărilor la Programul unic al asigurării obligatorii de asistență medicală*, condiționate de situația epidemiologică, inclusiv: i) completarea Programului cu noi coduri pentru scopuri speciale - COVID-19, virus identificat și virus neidentificat; ii) asigurarea accesului populației la servicii de diagnostic pentru detecția virusului SARS-CoV-2; iii) efectuarea testelor biologice pentru detecția virusului SARS-CoV- 2; iv) completarea cu câteva investigații de laborator pentru determinarea parametrilor imunologici și cu unele noi investigații electrofiziologice; v) acoperirea cheltuielilor de transport public suburban și interurban (tur-retur), pentru pacienții care efectuează în condiții de ambulatoriu (în staționarul de zi) pentru „servicii de radioterapie”.

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- *Elaborarea Planului de pregătire și răspuns al Sistemului Sănătății în urgențe de sănătate publică*, întru asigurarea unui grad înalt de pregătire, iar în caz de necesitate a unui răspuns prompt și adecvat la eventualele USP, cauzate de pericole de orice origine, pentru prevenirea impactului lor negativ, precum și lichidarea consecințelor acestora asupra vieții și sănătății oamenilor;
- *Aprobarea Regulamentului de organizare a instruirii igienice* – măsură obligatorie pentru angajații unităților economice, instituțiilor și organizațiilor cu risc sporit de răspândire a bolilor transmisibile, netransmisibile, profesionale, a intoxicațiilor și otrăvirilor. Regulamentul determină principiile de organizare și desfășurare a instruirii igienice în vederea protecției sănătății, prevenirii bolilor și a intoxicațiilor, precum și asigurarea securității produselor și serviciilor în cadrul activității profesionale;
- *Lansarea testării de screening la hepatitele virale B și C* cu Teste Rapide de Diagnostic (TRD) pentru persoanele expuse unui risc sporit de infectare (Ordinul 863 din 22.09.20).

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- *Instituirea platformei on-line de actualizare a situației epidemiologice privind infecția COVID-19;*
- *Organizarea Liniei fierbinți de informare a populației privind pandemia;*
- *Desemnarea a 53 IMSP destinate internării pacienților diagnosticați cu COVID-19, instituirea IMSP Centrul Covid-19 (zona CEI „Moldexpo”) și activarea graduală a spitalelor cu respectarea*

principiului etapizării acordării asistenței medicale, în dependență de manifestarea clinică a patologiei (ușor, mediu, grav și extra grav) și statutul persoanei (copil, adult, gravidă);

- Asigurarea IMSP cu echipamente de protecție, ținând cont de stocurile disponibile și evaluarea necesităților și desemnarea SA „Sanfarm-Prim” în calitate de depozit farmaceutic pentru recepționarea și eliberarea cu titlu gratuit a echipamentelor de protecție donate sau achiziționate;
- Achiziționarea a 10 ventilatoare, 175 pulsoximetre, 3 concentratoare de oxigen, 2 video laringoscoape, 2 pompe pentru perfuzie, 1 electrocardiograf, etc;
- Achiziționarea echipamentelor de protecție (combinezoane, halate, măști ș.a), dotarea laboratoarelor ANSP cu reagenți, consumabile și dispozitive pentru asigurarea diagnosticului de laborator a infecției COVID-19 (100.000 teste), asigurarea spitalelor cu pulsoximetre (150 buc) și paturi pentru terapie intensivă (194 buc) în cadrul proiectului „Răspuns de Urgență la COVID-19”;
- Asigurarea IMSP cu peste 1800 doze de plasmă convalescentă (conține anticorpi împotriva virusului SARS-cov-2) utilizată în tratamentul pacienților bolnavi de COVID-19, aflați în stare gravă și extrem de gravă;
- Lansarea platformei deschise <https://www.tender.health> în scopul asigurării transparenței privind informația despre achizițiile publice în domeniul sănătății pentru combaterea COVID-19;
- Acordarea pentru cadrele medicale a indemnizației unice de 16 mii lei pentru infectarea la locul de muncă, precum și indemnizații pentru urmașii personalului decedat din cauza COVID-19 (venitul mediu lunar a persoanei decedate);
- Oferirea de burse pentru studenții și rezidenții, care efectuează stagiul de practică în 2020 într-o instituție sanitară cu profil COVID-19;
- Instruirea (online) a circa 900 de asistenți medicali, psihologi școlari și cadre de conducere din instituțiile de învățământ preșcolar, primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic, în cadrul cursului „Măsurile de reducere a riscurilor de răspândire a cazurilor de infecție cu Coronavirusul de tip nou (COVID-19) și efectelor acestuia asupra comportamentului și sănătății copiilor”;
- Aprobarea măsurilor suplimentare pentru asigurarea accesului populației la asistență medicală, în condițiile stării de urgență, a Protocolului clinic standardizat pentru medicii de familie „Infecția cu coronavirus de tip nou (COVID-19)” și stabilirea criteriilor de organizare a tratamentului la domiciliu a formelor de COVID-19, care nu necesită spitalizare;
- Fortificarea unor măsuri de asistență hemotransfuzională pacienților cu COVID-19: specificarea criteriilor de eligibilitate pentru donatorul de sânge/plasmă, pentru recoltarea și producerea plasmei convalescente;
- Aprobarea Ghidului național: „Reabilitarea medicală a pacienților cu infecția COVID-19”.
- Realizarea măsurilor de evidență și raportare a datelor privind tratamentul la domiciliu a pacienților cu forme ușoare a infecției cu COVID-19 și numărul de persoane care au beneficiat de asistență medicală în Centrul COVID-19.
- Stabilirea mecanismului de gestionare a crizei pandemice la nivel teritorial: în baza indicatorilor teritoriali, se stabilesc măsurile de sănătate publică corespunzătoare gradului de alertă (galben, portocaliu și roșu) din teritoriul administrativ gestionat;

- Elaborarea *Planului de pregătire și răspuns la infecția cu Coronavirus de tip nou COVID-19, (Versiunea 1)*, obiectivele principale fiind: i) limitarea transmiterii de la om la om, inclusiv reducerea infecțiilor secundare în rândul persoanelor contacte apropiate și lucrătorilor medicali, prevenirea transmiterii ulterioare, precum și răspândirii în continuare la nivel internațional; ii) atenuarea impactului în cazul transmiterii la nivel de comunitate:
- Elaborarea *Planului de pregătire și răspuns la infecția cu Coronavirus de tip nou COVID-19, (Versiunea 2)*, reieșind din faptul că în perioada septembrie 2020-martie 2021, în Republica Moldova situația epidemiologică prin COVID-19 va fi influențată și de alți virusuri gripale și non-gripale cu manifestări clinice similare COVID-19 și va fi necesară intensificarea măsurilor de pregătire și răspuns la COVID-19 și gripă. Astfel, Versiunea 2 a Planului vizează răspunsul intersectorial pentru protejarea populației Republicii Moldova în condițiile epidemiei/pandemiei de COVID-19 și prevenirea răspândirii cu minimizarea impactului asupra sănătății, efectelor sociale și economice. Planul respectiv este elaborat în baza recomandărilor Organizației Mondiale a Sănătății, lecțiilor învățate în pandemia de gripă A(H1N1) și COVID-19 (2020), a strategiilor de evaluare și management al riscului asigurând o flexibilitate a măsurilor de sănătate publică și sociale reieșind din evoluția situației epidemiologice și a capacităților sistemului de sănătate.

Politici sociale proactive și raporturi de muncă

Dezvoltarea unui sistem de protecție socială durabil și responsabil reprezintă o prioritate fundamentală a Guvernului. În vederea realizării acestui deziderat, în anul 2020, eforturile au fost concentrate pe promovarea reformelor în domeniu pentru îmbunătățirea calității serviciilor sociale acordate populației, aplicarea de noi mecanisme de protecție socială a categoriilor de populație defavorizate și sporirea nivelului de ocupare a forței de muncă.

În rezultatul politicilor implementate, în prima jumătate a anului curent, comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, a fost înregistrată majorarea cu circa 6% a mărimii medii a pensiei (de la 1895 de lei pînă la 2014 lei); creșterea mărimii medii a ajutorului social de la 882 lei pînă la 1039 lei; majorarea ajutorului pentru perioada rece a anului de la 350 lei la 500 lei în primele 6 luni ale anului 2020.

Realizări majore

- Indexarea, la 1 aprilie 2020, a prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat cu 4,8% pentru circa 658 mii beneficiari de pensii. Astfel, cuantumul pensiei minime pentru limită de vîrstă, după indexare constituie 1132 lei⁶⁹.
- Actualizarea coeficienților cumulativi de indexare a pensiilor și specificarea coeficienților de valorizare a venitului asigurat⁷⁰.
- Indexarea nivelului venitului lunar minim garantat în mărime de 4,8%, care după indexare constituie 1107 lei⁷¹.
- Majorarea cuantumului indemnizației unice la nașterea copilului cu 388 lei (de la 7911 la 8299 lei – în vigoare de la 01 ianuarie 2020)⁷².

⁶⁹ Hotărârea Guvernului nr.165/2020

⁷⁰ Hotărârea Guvernului nr. 181/2020

⁷¹ Hotărârea Guvernului nr.135/2020

⁷² Hotărârea Guvernului nr.674 /2019

- Îmbunătățirea situației materiale a copiilor plasați în serviciile de tip familial: tutela/curatela, asistența parentală profesională, și casa de copii de tip familial prin majorarea cuantumului indemnizației unice la plasament de la 3513 lei la 3689 lei în anul 2020 și alocațiile unice la plasament pentru copiii cu vârsta pînă la 1 an cu 351 lei de la 7026 lei la 7377 în anul 2020 lei și a copiilor cu vârsta 1-3 ani cu 264 lei (de la 5269 lei la 5533 lei)⁷³.
- Eficientizarea procedurii de adopție, reglementarea aspectelor privind returnarea copiilor la locul habitual de trai, inclusiv reglementarea custodiei pentru protecția copiilor ai căror părinți sînt plecați peste hotare⁷⁴.
- Asigurarea unui sistem de justiție prietenos copilului prin crearea centrelor regionale de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor care au drept scop prevenirea revictimizării și retraumatizării copilului în procesul de colectare a probelor în cauzele penale, prin oferirea asistenței juridice, medicale, psihologice și sociale copilului și familiei acestuia în aceeași locație⁷⁵.
- Eficientizarea mecanismului de stabilire și plată a prestațiilor acordate copiilor rămași temporar fără ocrotire părintească și rămași fără ocrotire părintească care își continuă studiile în instituțiile de învățămînt profesional tehnic și superior prin aprobarea Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri. Astfel, începînd cu 1 ianuarie 2021 circa 1254 de elevi/studenti vor beneficia de indemnizație lunară pentru întreținere în cuantum de 2199 lei (în cazul elevilor/studentilor cu vârsta de pîna la 18 ani) și 2028 lei (în cazul elevilor/studentilor cu vârsta mai mare de 18 ani), indemnizație unică la absolvirea școlii de tip internat – 5 000 lei și indemnizație unică la absolvirea instituției de învățămînt – 10000 lei⁷⁶.
- Majorarea anuală a cuantumului indemnizației zilnice pentru copii de la 11 lei la 12 lei- în zilele obișnuite, de la 103 lei la 108 lei - în ziua de naștere a copilului, și de la 73 lei la 77 lei - în zilele de sărbătoare⁷⁷.
- Realizarea procesului de reinginerie și digitizare a serviciului public „Determinarea dizabilității și capacității de muncă”, pentru asigurarea creșterii calității și accesibilității populației la serviciul public menționat prin: simplificarea procedurii de depunere a documentelor pentru determinarea gradului de dizabilitate, asigurarea interoperabilității cu sistemele informaționale ale altor autorități implicate în procesul de furnizare a informațiilor necesare pentru determinarea gradului de dizabilitate și asigurarea transparenței și accesului la informarea persoanelor cu dizabilități⁷⁸.
- Perfecționarea modului de organizare și funcționare a serviciilor sociale „Locuință protejată”, „Plasament familial pentru adulți” și „Casă comunitară” conform necesităților prestatorilor și beneficiarilor de servicii, inclusiv în contextul realizării procesului de dezinstituționalizare și de prevenire a instituționalizării⁷⁹.
- Îmbunătățirea mecanismului de repatriere a copiilor și adulților – victime ale traficului de ființe umane, a persoanelor aflate în situație de dificultate, precum și a copiilor neînsoțiți urmare a

⁷³ Hotărârea Guvernului nr. 673/2019

⁷⁴ Hotărârea Guvernului nr.40/2020

⁷⁵ Hotărârea Guvernului nr.708/2019

⁷⁶ Hotărârea Guvernului nr. 132/2020

⁷⁷ Hotărârea Guvernului nr 210/2020

⁷⁸ Hotărârea Guvernului nr. 469/2020

⁷⁹ Hotărârea Guvernului nr.19/2020

ratificării tratatelor internaționale în domeniu, precum și experiența acumulată pe parcursul realizării misiunilor de repatriere⁸⁰.

- Asigurarea compatibilității legislației naționale cu prevederile Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice⁸¹.
- Stabilirea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2020 în mărime de 7953 lei⁸².
- Modificarea Codului muncii pentru concretizarea și îmbunătățirea conținutului normativ al unor norme juridice și anume: asigurarea aplicării programelor flexibile de muncă, scutirea de prezentare a unor documente improprie la momentul angajării, excluderea dreptului de veto al organelor sindicale în procedura de concediere a salariaților, compensarea orelor de muncă suplimentare cu ore libere de remunerare, garantarea menținerii locului de muncă și a salariului mediu în perioada examenelor medicale periodice⁸³.
- Restabilirea Inspectoratului de Stat al Muncii funcțiile de control în domeniul securității și sănătății în muncă, asigurând integritatea funcțională a acestuia și conformitatea cu convențiile OIM⁸⁴.
- Racordarea cadrului normativ existent la realitățile de pe piața muncii internaționale, reglementarea activității agențiilor private ce prestează activități de intermediere a muncii cu scopul angajării peste hotare, facilitarea implementării și sporirea accesului la serviciile și măsurile de ocupare a forței de muncă, prin includerea unor prevederi adiționale ce țin de înregistrarea statutului de șomer și a conceptului de ”angajare asistată”⁸⁵.

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- Stabilirea mecanismului de indexarea semi-anuală (la 1 aprilie și 1 octombrie) a tuturor pensiilor, indiferent de mărimea pensiilor, precum și a venitului lunar minim garantat utilizat la determinarea Programului de ajutor social⁸⁶.
- Indexarea, la 1 octombrie 2020, a prestațiilor de asigurări sociale și a unor prestații sociale de stat cu 1.07%. Astfel, cuantumul pensiei minime pentru limită de vîrstă, după indexare constituie 1144 lei⁸⁷.
- Acordarea unei opțiuni suplimentare de a solicita dreptul în regim online la reexaminarea pensiei pentru limită de vîrstă, persoanelor care activează sau au activat în cîmpul muncii după realizarea dreptului la pensie⁸⁸.
- Acordarea suportului financiar unic beneficiarilor de pensii și alocații sociale de stat, care prevede acordarea începînd cu 1 octombrie 2020 beneficiarilor de pensii al căror cuantum nu

⁸⁰ Hotărârea Guvernului nr.133/2020

⁸¹ Hotărârea Guvernului nr.81/2020

⁸² Hotărârea Guvernului nr.678/2019

⁸³ Legea 114/2020 și 115/2020

⁸⁴ Hotărîrea de Guvern nr.700/2020

⁸⁵ Hotărârea Guvernului nr. 360/2020

⁸⁶ Legea nr.37/2020

⁸⁷ Hotărîrea Guvernului nr.660/2020

⁸⁸ Legea nr. 158/2020

depășește 3000 lei și beneficiarilor de alocații sociale de stat cu excepția alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, a unui suport financiar unic în sumă de 900 lei⁸⁹.

- Sporirea protecției sociale a soților veteranilor de război căzuți pe câmpul de luptă, soților persoanelor cu dizabilități de pe urma războiului decedați, prin extinderea cercului de beneficiari din categoria vizată la acordarea dreptului la tratament sanatorial, precum și în scopul concretizării organului care eliberează legitimațiile pentru participanții la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E. Cernobîl⁹⁰.
- Revizuirea Metodologiei de elaborare a standardelor ocupaționale⁹¹.
- Organizarea concursului proiectelor elaborate de Comitetele Sectoriale pentru formare profesională și finanțate 9 proiecte în sumă de 2 mil lei.

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- Instituirea mecanismului de subvenționare, după cum urmează:
 - 100% impozite salariale achitate (impozit pe venit, contribuții sociale și medicale achitate) aferente indemnizației/salariatului acordat în cadrul șomajului tehnic și/sau staționării pentru agenții economici a căror activitate a fost sistată total sau parțial în conformitate cu deciziile Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică și/sau dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale;
 - 60% impozite salariale achitate (impozit pe venit, contribuții sociale și medicale achitate) aferente indemnizației/salariului acordat în cadrul șomajului tehnic și/sau staționării pentru agenții economici a căror activitate a fost sistată total/parțial, dar fără a avea la bază deciziile Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică și/sau dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale;
- Stabilirea ajutorului de șomaj unic pentru titularii patentei de întreprinzător, precum și persoane fizice care desfășoară activități conform capitolelor 102 și 103 din Titlul II al Codului fiscal nr. 1163/1997, în cuantum de 2775 de lei;
- Subvenționarea sumei contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă fixă pentru persoanele fizice indicate la pozițiile 1.7 și 1.8 din anexa nr.1 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale;
- Extinderea sprijinului pentru șomaj și protecție socială pentru migranții moldoveni, care se întorc în țară întru facilitarea reintegrării lor;
- Operarea unor modificări în Codul Muncii, inclusiv fiind reglementată organizarea muncii la distanță. Astfel, salariatul cu munca la distanță se bucură de toate drepturile și garanțiile prevăzute de lege, de contractul colectiv de muncă, de contractul individual de muncă sau de alt act normativ la nivel de unitate aplicabil salariaților al căror loc de muncă este organizat de angajator⁹²;
- Motivarea financiară a personalului implicat în supravegherea, controlul și tratamentul infecției COVID-19 (ANSP, MAI, MA, Administrația Națională a Penitenciarelor, ANAS), pe perioada stării de urgență prin acordarea sporului lunar de compensare pentru munca prestată în condiții de

⁸⁹ Hotărârea de Guvern nr. 504/2020

⁹⁰ Hotărârea Guvernului nr. 602/2020

⁹¹ Hotărârea Guvernului nr. 678/2020

⁹² Legea nr.69/2020

risc sporit prin derogare de la prevederile art.1 alin.(3) din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;

- Acordarea cadrelor medicale a indemnizației unice de 16 mii lei pentru infectarea la locul de muncă;
- Oferirea burselor pentru studenții și rezidenții, care efectuează stagiul de practică în 2020 într-o instituție sanitară cu profil COVID-19;
- Acordarea indemnizației urmașilor personalului medical decedat ca urmare a desfășurării activității medicale în lupta cu COVID-19⁹³;
- Reglementarea modului de stabilirea a dreptului la pensie prin procură, ceea ce va reduce riscul de infectare cu COVID-19 a persoanelor în etate⁹⁴;
- Majorarea veniturilor și cheltuielilor Fondului de susținere a populației cu 71000,0 mii lei, față de aprobat în anul 2020, pentru finanțarea Serviciului social „Asistență Personală”. În total, în anul 2020, pentru finanțarea Serviciului social „Asistență Personală” au fost aprobate mijloace financiare în cuantum de 91262,5 mii lei pentru transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale de nivelul al doilea .
- Susținerea familiilor defavorizate prin Programul de ajutor social, prin majorarea la 1 aprilie 2020, a venitul lunar minim garantat de la 1107 lei pînă la 1300 lei (+193 lei). De asemenea, dreptul la ajutor social pentru cererile care au expirat în perioada stării de urgență a fost extins pînă la ridicarea acesteia, inclusiv pentru luna în care starea de urgență s-a ridicat.
- Majorarea cuantumului venitului lunar minim garantat calculat pentru fiecare copil de la 50% la 75%, în contextul acordării dreptului la ajutor social. Astfel, majorarea a constituit 277 lei/per copil – pentru evaluarea și calcularea dreptului la ajutor social; 609 lei/per copil - majorarea pragului pentru evaluarea dreptului la ajutor pentru perioada rece a anului.
- Distribuirea la domiciliu a pensiilor și alocațiilor sociale, în luna iunie de către subdiviziunile teritoriale ale ÎS „Poșta Moldovei”;
- Prolungirea din oficiu de CNDDCM a gradului de dizabilitate pentru cele 8000 de persoane a căror grad de dizabilitate a expirat în perioada stării de urgență, în scopul prevenirii transmiterii și infectării cu infecția COVID-19.
- Asigurarea dreptului la reabilitare/recuperare/tratament balneosanatorial persoanelor, care suferă de pneumofibroză ca rezultat al infecției cu COVID – 19⁹⁵.

I. EDUCAȚIE, ȘTIINȚĂ, INOVAȚII, CULTURĂ, TINERET ȘI SPORT, RELAȚII INTERETNICE

Educației

În vederea accelerării proceselor aferente implementării calitative a reformelor proiectate pentru sistemul educațional, pentru anul 2020 Executivul a majorat semnificativ volumul resurselor financiare destinate finanțării sectorului respectiv. Astfel, pentru realizarea agentei de reforme și

⁹³ Legea nr.127/2020

⁹⁴ Legea nr.140/2020

⁹⁵ Hotărîrea Guvernului nr. 672/2020

asigurarea bunei funcționări a domeniului educație timpurie alocările bugetare planificate au fost majorate de circa 4 ori, mijloacele financiare orientate spre perfecționarea cadrelor didactice au crescut de 2 ori, pentru elaborarea curriculum-urilor școlare s-au planificat cu 44% mai multe resurse financiare, comparativ cu anul 2019. Pentru învățământul general au fost preconizate mijloace financiare în medie cu 20% mai mult față de anul 2019, iar pentru învățământul profesional tehnic și superior – finanțarea a fost majorată cu 4%.

Realizări majore

• În vederea asigurării unui proces educațional de calitate, îmbunătățirii capacității de evaluare și monitorizare a **sistemului învățământului general**, implementării programelor de studii racordate la necesitățile elevilor au fost aprobate:

- *Conceptul Sistemului informațional de management în educație pentru facilitarea monitorizării proceselor administrative în educație*⁹⁶
- *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal, care va permite implementarea curriculum-ului școlar prin prisma finalităților educaționale și a sistemului de competențe-cheie*⁹⁷;
- *Metodologia de evaluare a instituțiilor de învățământ general bazată pe criterii clare și indicatori de performanță pentru instituțiile vizate*⁹⁸;
- *Nomenclatorul tipurilor de documentație și raportare în educația timpurie* menit să faciliteze procesul administrativ în grădinițe⁹⁹;
- *Metodologia de evaluare a cadrelor de conducere din învățământul general pentru alinierea cerințelor privind calificarea cadrelor didactice la standardele internaționale din domeniu*¹⁰⁰;
- *Metodologia de organizare și desfășurare a studiului de evaluare a vivacității și calității manualelor școlare* cu impact asupra consolidării fondului de manuale școlare¹⁰¹;

• În scopul modernizării bazei materiale și didactice ale instituțiilor a fost *aprobată finanțarea în bază de cost per elev a instituțiilor publice de învățământ profesional tehnic*, care prevede crearea unui mecanism de finanțare bugetară a învățământului profesional tehnic prin finanțare complementară¹⁰²;

• În vederea creșterii calității și relevanței programelor de studii universitare și în vederea dezvoltării programelor din învățământul profesional tehnic a fost *modificat Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior* cu noi calificări solicitate pe piața muncii: „Arhitectura peisajeră și amenajarea spațiilor verzi” și „Sănătate publică”¹⁰³;

⁹⁶ HG nr. 601/2020

⁹⁷ Ordin MECC nr. 223/2020

⁹⁸ Ordin MECC nr. 581/2020

⁹⁹ Ordin MECC nr. 593/2020

¹⁰⁰ Ordin MECC nr. 581/2020

¹⁰¹ Ordin MECC nr. 209/2020

¹⁰² Hotărârea Guvernului nr. 277/2020

¹⁰³ Hotărârea Guvernului nr. 348/2020

- Întru promovarea cercetărilor în cadrul instituțiilor de învățământ superior a fost aprobat *Planul de acțiuni pentru dezvoltarea studiilor doctorale*;¹⁰⁴
- În scopul susținerii cadrelor didactice și motivării acestora pentru menținerea/angajarea în sistemul educațional au fost:
 - aprobată alocarea sumei de 105 milioane lei pentru achitarea salariului cadrelor didactice care vor activa cu peste 1,5 normă didactică;
 - stabilită indemnizația în sumă de 120 mii lei absolvenților instituțiilor de învățământ superior și respectiv 96 mii lei - absolvenților de învățământ profesional tehnic pentru încadrarea în câmpul muncii în mediul rural;
- Pentru îmbunătățirea alimentării copiilor și a promovării unei nutriții sănătoase a fost elaborat *Meniul-model național*, acesta fiind consultat public cu peste 240 de participanți la dezbaterile publice organizate în toate regiunile țării (Nord, Sud, Centru și UTA Găgăuzia).

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- În vederea modernizării și transparentizării actului de studii, monitorizării reușitei școlare și a evaluării procesului de studii au fost:
 - aprobate 11 curriculum-uri opționale pentru învățământul general de către Consiliul Național al Calificărilor;
 - pilotat Modulul *Catalogul Electronic* în Sistemul Informațional de Management în Educație, care va contribui la debirocratizarea procesului educațional în partea ce ține de monitorizarea situației academice a elevilor, eficientizarea activității de evaluare și predare în instituțiile de învățământ, în mod special, în contextul învățării la distanță. Totodată, sistemul oferă posibilitatea părinților de a se implica, de a monitoriza întregul proces educațional, asigurându-se astfel transparență și acces (circa 230 de formatori au fost instruiți în procesul de utilizare a Modulului Catalog Electronic în 171 de instituții de învățământ general la nivel național);
 - aprobat *Regulamentul de organizare și desfășurare a admiterii la programe de formare profesional tehnică*, care descrie procedura de desfășurare a concursurilor de admitere la instituțiile vizate¹⁰⁵;
- Întru dezvoltarea competențelor profesionale a cadrelor didactice, sporirea prestigiului și facilitarea muncii acestora a fost:
 - aprobat *Ghidul didactic pentru profesori „Cum sprijinim învățarea activă”* la disciplina *Dezvoltare personală*¹⁰⁶, care va susține cadrele didactice în implementarea disciplinei respective. Astfel, 100% de cadre didactice din instituții de învățământ general din țară vor beneficia de acest suport didactic;
 - aprobat *Suportul metodologic pentru elaborarea programelor de examen în învățământul profesional tehnic*, care va facilita organizarea și desfășurarea examenului de calificare în învățământul profesional tehnic¹⁰⁷;

¹⁰⁴ Ordin MECC 250/2020

¹⁰⁵ Ordin MECC nr. 459/2020

¹⁰⁶ Ordin MECC nr. 463/2020

¹⁰⁷ Ordin MECC nr.644/2020

- pus în aplicare un nou *Regulament de confirmare a titlurilor științifico-didactice în învățământul superior*, care va asigura îmbunătățirea politicii statutului în domeniul atestării personalului științific și științifico-didactic¹⁰⁸;
- Sesiunile de instruire desfășurate în perioada vizată la nivel național și în teritoriu au abordat următoarele subiecte:
 - aplicarea actelor normative pentru implementarea Programului de Educație parentală pentru familiile care cresc copii cu vârsta pînă la 7 ani, fiind instruite cca 1100 de cadre didactice și de conducere;
 - derularea cursului IT Essentials, în cadrul căruia 85 de profesori au fost certificați în calitate de instructori, ca rezultat a fost inclus Cursul de IT Essentials în cadrul Programului „Operator suport tehnic al calculatoarelor”;
 - introducerea și actualizarea datelor în Sistemul Informațional de management în Educație (SIME).
- Pentru îmbunătățirea infrastructurii școlare și a consolidării managementului administrativ a fost:
 - aprobat *Regulamentul cu privire la organizarea procedurii de implementare a proiectelor de renovare/construcție a blocurilor sanitare în instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal*, care va contribui la îmbunătățirea condițiilor de igienă și sanitație în instituțiile de învățământ¹⁰⁹;
 - implementat în 91 de instituții din domeniul învățământului profesional tehnic Modulul Învățământ Profesional Tehnic al Sistemului Informațional de Management în Educație (SIME).
 - aprobată *Metodologia de finanțare bugetară a instituțiilor publice de învățământ superior*, care stabilește noile mecanisme de finanțare bugetară pentru instituțiile de stat de învățământ superior, bazat pe indicatori de performanță și coeficienți de ajustare¹¹⁰;
 - pus în aplicare *Raportul de raționalizare a cheltuielilor în învățământul superior*, susținut de FMI, prin reorganizarea prin fuziune (absorbție) a unor instituții de învățământ superior. Rețeaua de universități a fost optimizată cu 2 instituții de învățământ superior.¹¹¹;
 - aprobată *Comanda de Stat pentru învățământul superior*, orientată spre majorarea locurilor cu finanțare de la buget pentru domeniile inginerie, sectorul IT, Științe ale Educației și pentru Medicină, în special în contextul situației pandemice¹¹².
- Perfecționarea mecanismelor aferente *Cadrului Național al Calificărilor* a constat în aprobarea și punerea în aplicare a unui șir de acte normative, și anume:
 - *Ghidul metodologic pentru transpunerea competențelor profesionale în rezultate ale învățării*, asigurându-se, astfel, un cadru conceptual - metodologic de transpunere a

¹⁰⁸ Hotărîrea Guvernului nr. 209/2020

¹⁰⁹ Hotărîrea Guvernului nr. 453/2020

¹¹⁰ Hotărîrea Guvernului nr. 343/2020

¹¹¹ Hotărîrea Guvernului nr. 525/2020

¹¹² Hotărîrea Guvernului nr. 521/2020

competențelor profesionale, solicitate de piața muncii și facilitarea procesului de integrare profesională a absolvenților¹¹³;

- *Metodologia de stabilire a corespondenței nivelului de formare a calificărilor obținute până la aprobarea Cadrului național al calificărilor din RM, care stabilește nivelurile de calificare conform CNC pentru absolvenții sistemului național de educație și formare profesională, care au finalizat studiile până la aprobarea Codului Educației și este asigurat accesul la studii pentru absolvenții sistemului național de învățământ pe principii de echitate și de centrare a educației pe beneficiarii acesteia, accesul la dezvoltarea carierei profesionale, sporind nivelul de angajare a acestora, mobilitatea academică și profesională¹¹⁴;*

- *Metodologia cu privire la perfectarea actelor de studii pentru absolvenții instituțiilor de învățământ profesional tehnic din unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului și mun. Bender prin care a fost redus cu cca 30 de zile termenul de examinare a dosarelor, solicitanții depunând dosarele direct la instituțiile de învățământ desemnate Centre de evaluare a calificărilor; a fost clar stabilită procedura de evaluare a calificărilor și, ca urmare, variante posibile de decizii privind valoarea calificării; este asigurată posibilitatea de contestare a deciziei Centrului de către titular¹¹⁵.*

- *Regulamentul privind recunoașterea și echivalarea actelor de studii și a calificărilor obținute în străinătate, care a facilitat procesul de inserție socială a cetățenilor Republicii Moldova, care se întorc în țară după o perioadă de timp petrecută peste hotare, inclusiv accesul la studii sau la carieră profesională¹¹⁶.*

• *37 de instituții de învățământ superior și profesional tehnic au fost desemnate în calitate de Centre de evaluare a calificărilor sectoriale și de perfectare a actelor de studii pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic din unitățile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului și mun. Bender și elaborat Regulamentul de activitate a acestora, contribuindu-se, astfel, la facilitarea procesului de inserție socială a cetățenilor și a accesului la studii și la carieră profesională.*

• *În vederea stabilirii parteneriatelor strategice cu potențialii donatori și companii internaționale au fost încheiate Memorandumuri de înțelegere privind implementarea:*

- *Google pentru Educație în Republica Moldova (circa 15000 de cadre didactice și de conducere formate în procesul de utilizare a aplicațiilor Google);*

- *Microsoft a celor mai inovative tehnologii informaționale (Office 365 A1) și oferirea accesului la platforme interactive pentru perfecționarea competențelor digitale. Ca urmare, sistemul educațional va primi accesul la Office 365 A1, la platforme interactive pentru perfecționarea și recalificarea cadrelor didactice și oferirea sprijinului în implementarea modelului de învățare la distanță și modelului mixt;*

- *Microsoft Teams, instrument care poate fi utilizat ca platformă de învățare la distanță și care le permite utilizatorilor să organizeze lecții video de la distanță, să colaboreze între grupuri și clase, să genereze sarcini de învățare și să definească termenele limită pentru temele de acasă;*

¹¹³ Ordinul nr. 445/2020

¹¹⁴ Ordin MECC nr. 191/2020

¹¹⁵ Ordin MECCnr.488/2020

¹¹⁶ Ordinele MECC nr. 142,192, 193/2020

- *Microsoft Forms*, instrument utilizat în procesul de evaluare, pentru a crea și partaja teste, oferă scorul final după finalizarea testului, iar profesorul va economisi timpul verificând corectitudinea răspunsurilor.

- Aprobarea primului acord de finanțare a *Proiectului învățământului superior, susținut de Banca Mondială*, demarat la 15 septembrie 2020, va îmbunătăți orientarea spre piața muncii a programelor de studii superioare și asigurarea calității acestora, în valoare de 35,7 mil. Euro.

Actiuni pentru combaterea COVID-19

Situația epidemiologică din țară, generată de răspândirea infecției COVID-19, a impus necesitatea adoptării unor măsuri urgente și fără precedent, axate pe asigurarea continuității procesului educațional și instructiv, *cu aplicarea, practic în premieră, a unor instrumente și mecanisme de predare-învățare la distanță, și anume:*

- *Reglementarea și asigurarea procesului educațional la distanță în instituțiile de învățământ general în anul de studii 2020-2021*, fiind elaborate și puse în aplicare mai multe acte normative (Metodologia privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină în învățământ, Reglementări speciale privind organizarea anului de studii 2020-2021 în condiții de pandemie, Ghidul elevului din ciclul primar din învățământul general, Ghidul pentru părinți: Cum poți susține copilul tău în contextul pandemiei COVID-19, aprobarea actelor normative privind redeschiderea instituțiilor de educație timpurie în contextul pandemiei COVID-19 etc.);

- Aprobarea *Măsurilor de funcționare a instituțiilor de învățământ superior în perioada riscului de îmbolnăvire cu COVID-19” și a Regulamentului-cadru de organizare a învățământului profesional tehnic în perioada suspendării procesului educațional;*

- Aprobarea *Instrucțiunii privind organizarea asistenței psihologice copiilor/elevilor, părinților și cadrelor didactice pe perioada suspendării procesului educațional*. Cu referință la asistența psihologică a copiilor și părinților a fost lansat *Programul educațional moldo-elvețian MENSANA „Suport pentru reforma serviciilor de sănătate mintală în Moldova” și Programul de asistență psihologică pentru elevi: „Aleg să mă simt bine”*, cu suportul Fondului ONU pentru Populație;

- *Formarea cadrelor didactice privind alfabetizarea digitală și crearea scenariilor, în context epidemiologic și instruire la distanță prin:*

- lansarea și desfășurarea *programului Național de Alfabetizare digitală* (au fost formați 120 de formatori regionali, 273 de formatori locali, circa 20000 de cadre didactice din învățământul primar, gimnazial și liceal);
- realizarea formării cadrelor didactice privind implementarea curriculum-ului la disciplinele opționale din domeniul IT (au fost formate 226 de cadre didactice din 77 de instituții de învățământ general din țară);
- organizarea Conferinței Naționale „Educație Online” privind utilizarea resurselor și instrumentelor digitale în procesul de predare la distanță (au fost instruite 8650 de cadre didactice în cadrul a 55 de sesiuni).

- *Dotarea cu 18417 unități de tehnică de calcul a instituțiilor de învățământ general:*

- în cadrul campaniei naționale *„Donează un computer pentru educație”* au fost primite prin donații 755 de unități de tehnică de calcul; iar din partea statului au fost alocate cca 20 mln.

lei pentru achizițiile tehnicii de calcul (autoritățile locale și instituțiile de învățământ au achiziționat 2216 de unități, Ministerul Educației Culturii și Cercetării - 14680 de unități;

- Misiunea Băncii Mondiale în Republica Moldova a alocat, prin intermediul *Proiectului Reforma Învățământului în Moldova suma de 3,5 mln. dolari SUA* pentru achiziționarea tehnicii de calcul necesară digitalizării instituțiilor de învățământ din țara.

- Alocarea a cca 50 mil. lei pentru dotarea instituțiilor de învățământ cu dispozitive medicale, consumabile și dezinfectanți.

Cultură

Acțiunile de promovare a patrimoniului cultural și a valorilor naționale realizate în perioada de raportare a ținut protejarea monumentelor istorice, susținerea creațiilor populare, precum și stimularea consumului cultural. În același timp, impactul negativ al crizei pandemice a fost resimțit, în mare parte, atât de reprezentanții industriilor creative și de recreere, cât și cele conexe domeniului culturii, acestea situându-se printre sectoarele cel mai puternic afectate în aspect social-economic.

Realizări majore

- Întru consolidarea funcționării muzeelor din RM, creării de noi monumente și opere comemorative au fost aprobate:

- Planul de conservare/restaurare a monumentelor istorice¹¹⁷;
- 3 regulamente de funcționare a muzeelor - Regulamentul-cadru de organizare și funcționare a muzeelor, Regulamentul privind evidența și conservarea patrimoniului muzeal și Regulamentul de acreditare a muzeelor, care stabilesc cadrul general privind statutul juridic, funcțiile, obiectivele și atribuțiile muzeelor, administrarea patrimoniului muzeal, structura organizatorică și finanțarea muzeelor, mecanismul de evaluare și monitorizare a instituțiilor muzeale înregistrate în Registrul muzeelor din Republica Moldova¹¹⁸.

- În scopul dezvoltării segmentului editorial autohton au fost instituite măsuri de susținere a activității de întreprinzător, care prevăd acordarea scutirii de TVA fără drept de deducere la livrarea serviciilor referitoare la obiectele dreptului de autor și ale drepturilor conexe utilizate la producția de carte¹¹⁹;

- În vederea valorificării elementelor incluse în Lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al umanității UNESCO au fost organizate:

- cea de-a 54-a ediție a Festivalului Internațional de Muzică „Mărțișor” care s-a desfășurat atât la Chișinău, cât și pe întreg teritoriul țării. Ediția din acest an a cuprins 53 de spectacole muzicale. Dintre acestea, 28 concerte au fost organizate în diferite raioane ale țării, inclusiv 2 în orașul Tiraspol;
- un șir de evenimente online dedicate celei de-a V-a ediție a Zilei Naționale a Portului Popular, care au fost organizate în 17 localități din Republica Moldova;

¹¹⁷ Ordin MECC nr.1018/2020

¹¹⁸ Hotărârea Guvernului nr. 604/2020

¹¹⁹ Legea nr. 60/2020

- serie de evenimente online dedicate Zilei Internaționale a Muzeelor și Noptii Europene a Muzeelor, ediția 2020, care în acest an s-au desfășurat sub genericul „Muzeele pentru egalitate: diversitate și incluziune”.

Actiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- Aprobarea inițierii negocierilor și aprobarea semnării Acordului, întocmit prin schimb de note, între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Japoniei privind cooperarea economică și aprobarea semnării Acordului de grant dintre Guvernul Republicii Moldova și Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională privind implementarea Proiectului „Îmbunătățirea echipamentului de digitalizare al Bibliotecii Naționale”. Ambele tratate internaționale vizează implementarea Proiectului îmbunătățirea echipamentului de digitalizare al Bibliotecii Naționale, susținut de Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională. Guvernul Japoniei va aloca sub formă de grant suma 43,7 mil. yeni japonezi, echivalentul al 400 000 de \$, pentru achiziționarea și instalarea echipamentelor și serviciilor de consultanță. În acest sens a fost semnat Acordul de Grant între Guvernul RM și Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională¹²⁰.
- Semnarea Memorandumului de Înțelegere privind Dezvoltarea Centrului de Producție Media Digitală MEDIACOR între Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională și Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională și Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Regatului Unit și Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al RM, Universitatea de Stat din Moldova și Asociația Companiilor de Creație din Moldova COR, semnat la 5 august 2020, în temeiul căruia, către anul 2021, la Universitatea de Stat din Moldova va fi dat în exploatare un Centru de Producție Media Digitală, care va susține dezvoltarea industriilor media digitale și creative din Moldova.
- Semnarea Acordului de prelungire a termenului de conservare-restaurare, în cadrul Laboratorului Specializat al Complexului Muzeal Național „Moldova”, Iași (România), a vestigiilor vestimentației liturgice a Mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni, extrase în anul 2016 din cavoul din preajma Bisericii Adormirea Maicii Domnului de la Mănăstirea Căpriană, cu ocazia canonizării Înaltului Ierarh de către Biserica Ortodoxă Rusă.
- Aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director al instituțiilor teatral-concertistice și a Normelor de acreditare a experților în domeniul patrimoniului cultural imaterial¹²¹.
- Elaborarea dosarului comun UNESCO „Arta cămășii cu altiță – element de identitate culturală în România și Republica Moldova”, spre a fi înscris în Lista Reprezentativă UNESCO a patrimoniului cultural imaterial al umanității.
- Lansarea Programului UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD în cadrul căruia experții în domeniu au selectat 10 obiective cultural-istorice de pe ambele maluri ale Nistrului, care vor beneficia de lucrări de restaurare/reabilitare (arena mare a Circului din Chișinău și restaurarea Cetății Tighina).
- Lansarea programului educațional special pentru săptămâna pascală „Descoperim Republica Moldova, Împreună!”. Scopul programului a fost de a contribui de dezvoltarea educației pentru

¹²⁰ Hotărârea Guvernului nr. 549/2020

¹²¹ Ordin MECC nr.319/2020

cunoașterea ținutului natal, pentru știință, creativitate și inovații, educației muzeale, prin istorie, pentru arte și pentru sport.

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- Susținerea mediului cultural de stat, privat sau asociativ prin finanțarea în avans (în proporție de 70%) a proiectelor culturale ale organizațiilor necomerciale planificate pentru anul 2020;
- Aprobarea *Instrucțiunii privind măsurile de prevenire și control a infecției COVID-19 la desfășurarea repetițiilor și a activităților de pregătire a artiștilor în instituțiile teatral-concertistice*;
- Aprobarea *Instrucțiunii privind măsurile de prevenire și control a infecției COVID – 19, aplicate la organizarea evenimentelor/acțiunilor culturale în incinta instituțiilor teatral-concertistice și a caselor de cultură*.

Cercetare și inovare

- Aprobarea cadrului normativ secundar aferent *punerii în aplicare a Legii nr. 226/2018 cu privire la parcurile științifico-tehnologice și incubatoarele de inovare*¹²².
- Elaborarea Metodologiei de finanțare instituțională a organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării în scopul menținerii și dezvoltării infrastructurii publice în domeniul vizat.
- Realizarea condiționalităților din Contractul de Grant pentru suportul financiar pe anii 2016-2017 în vederea participării Republicii Moldova la Programul cadru al Uniunii Europene „Orizont 2020” și obținerea tranșei finale în sumă de 97,780.31 Euro
- Aprobarea *Planului-cadru pentru studiile superioare de doctorat, ciclul III*, în baza căruia instituțiile de învățământ superior elaborează propriile planuri de învățământ, realizând particularitățile și orientările fiecărui program de doctorat¹²³.

Tineret și sport

Realizări majore

- Aprobarea *Regulamentului de organizare și desfășurare a Programului „Capitala Tineretului”*, care stabilește obiectivele, procedura de organizare și desfășurare a concursului de selectare aferent Programului respectiv¹²⁴.
- Dezvoltarea mecanismelor de susținere a inițiativelor tinerilor la nivel de comunități și alocarea sumei de 700 de mii lei pentru susținerea programelor raionale/municipale de granturi pentru inițiativele tinerilor la nivel local¹²⁵.
- *Promovarea educației sportive și de voluntariat în școli prin intermediul următoarelor proiecte și acțiuni:*
 - Săptămâna Națională a Voluntariatului, în parteneriat cu Centrul de Instruire și Dezvoltare Personală „ANIMA”;

¹²² Hotărârea Guvernului nr. 583/2020

¹²³ Ordin MECC nr. 1036/2020

¹²⁴ Hotărârea Guvernului nr.347/2020

¹²⁵ Hotărârea Guvernului nr. 477/2020

- Campania „Tinerii de azi, liderii de mâine”, în parteneriat cu Asociația Națională a Scouților din Moldova;
- Maratonul voluntar „Done in 72”, în parteneriat cu Centrul Cultural KEDEM;
- Festivalul Voluntarilor 2020, în parteneriat cu Fundația pentru Educație Non-Formală;
- *Săptămâna Europeană a Sportului*, care a fost marcată în peste 50 de localități urbane și rurale ale țării, întrunind circa 2500 de participanți de toate vârstele;
- *Ziua sportivului și a Mișcării Olimpice* în cadrul căreia școlile sportive au organizat 30 de competiții sportive, vizualizându-le în spoturi video care au fost publicate pentru promovarea sportului și modului sănătos de viață.

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- Elaborarea Planului de activitate a instituțiilor cu profil sportiv pentru anul de studii 2020 – 2021, care prevede orarul antrenamentelor, grupele de elevi, cadrele didactice ce vor participa la procesul de instruire și antrenament.
- Aprobarea Metodologiei privind continuarea procesului de instruire și antrenament la distanță în condiții de carantină pentru instituțiile sportive;
- Aprobarea Instrucțiunilor cu privire la: i) organizarea competițiilor sportive în aer liber, cu un număr limitat de spectatori de către Federațiile Sportive Naționale acreditate; ii) măsurile de prevenire a infecției COVID-19 în centrele sportive, terenurile de sport, bazinele sportive în procesul de organizare a antrenamentelor individuale și contact; iii) organizarea procesului de instruire și de antrenament în spații închise; iv) organizarea și desfășurarea competițiilor de Fotbal; v) reluarea procesului de instruire și antrenamente în sălile de sport și fitness¹²⁶.

Relații interetnice

- În scopul asigurării învățământului pentru minoritățile naționale și pentru grupurile dezavantajate au fost aprobate planurile (*comanda de stat*) de pregătire a cadrelor de specialitate pe meserii, specialități în instituțiile de învățământ profesional tehnic pentru anul de studii 2020-2021¹²⁷.
- În vederea asigurării condițiilor necesare pentru îmbunătățirea competenței lingvistice a cadrelor didactice și de conducere din instituțiile cu instruire în limbile minorităților naționale din toate unitățile teritorial administrative ale Republicii Moldova au fost organizate cursuri online de studiere a limbii române pentru 50 de cadre didactice și de conducere din instituțiile de învățământ cu instruire în limbile minorităților naționale din Republica Moldova.
- Întru îmbunătățirea competențelor de comunicare în limba română a fost lansată, în parteneriat cu Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova (ANTEM), faza a doua a „Programului de formare lingvistică continuă pentru cadrele didactice și manageriale”. Astfel, au fost instruiți 37 de manageri și metodiști și 80 de cadre didactice de limba română și găgăuză, care vor activa în 37 de instituții de educație timpurie din Găgăuzia.

¹²⁶ Ordin MECC nr. 664/2020

¹²⁷ HG nr. 410/2020

J. DEZVOLTAREA REGIONALĂ, CONSTRUCȚII, AMENAJAREA TERITORIULUI ȘI URBANISM

Dezvoltarea regională

Politicile de dezvoltare regională, care constituie o parte importantă a procesului de dezvoltare a țării și presupune asigurarea diversificării activităților economice, stimularea investițiilor, reducerea șomajului și îmbunătățirea nivelului de trai, continuă să fie realizate prin intermediul implementării proiectelor regionale, elaborate de către autoritățile administrației publice centrale și locale, în parteneriat cu comunitățile locale și organizațiile neguvernamentale.

Realizările majore

- *Aprobarea noului Concept de funcționare a politicii de dezvoltare regională, bazat pe dezvoltarea economică*, de către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, precum și constituirea Consiliilor noi regionale pentru dezvoltare (CRD) în toate regiunile de dezvoltare, astfel fiind deblocat procesul decizional la nivelul regiunilor de dezvoltare și delegați reprezentanți ai CRD în componența Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, ceea ce asigură statutul deliberativ al Consiliului național pentru adoptarea deciziilor.
- *Aprobarea Instrucțiunii privind elaborarea secțiunii specializate „Apă și sanitație” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național*, document care va asigura coerența în elaborarea documentației necesare pentru planificarea și elaborarea proiectului și fundamentarea componentelor principale ale secțiunii specializate, precum și ca ajută comunitățile să identifice, structureze și să pregătească cele mai viabile proiecte de dezvoltare a infrastructurii de alimentare cu apă și sanitație în localitățile sale, fiind de interes și pentru instituții și autorități abilitate să elibereze avize și acorduri pentru proiectele documentațiilor de amenajare a teritoriului.
- *Planificarea a 25 de proiecte de dezvoltare regională pentru anul 2020 în volum de 220 mil. lei*, bani prevăzuți în Fondul Național pentru Dezvoltarea Regională (FNDR):
 - Infrastructura drumurilor regionale și locale - 4 proiecte în valoare de 53,16 mil. lei;
 - Aprovizionare cu apă și sanitație - 8 proiecte în valoare de 72,63 mil. lei;
 - Managementul deșeurilor solide -1 proiect în valoare de 2,32 mil. lei;
 - Dezvoltarea infrastructurii de afaceri – 5 proiecte în valoare de 35,01 mil. lei;
 - Sporirea atractivității turistice -4 proiecte în valoare de 30,0 mil. lei;
 - Eficiența energetică a clădirilor publice -2 proiecte în valoare de 6,9 mil. lei.
- *Implementarea proiectelor de infrastructură*, finanțate din sursele FNDR și a partenerilor de dezvoltare inclusiv :
 - *proiecte investiționale în domeniul economic*: 5 proiecte în proces de implementare, din care 1 finalizat; 1 obiectiv conectat la utilități publice; 1 construcție finalizată; 2,64 km rețele electrice tensiune înaltă construite; 1 stație de transformare construită/instalată; 0,09 ha teritoriu amenajat.
 - *proiecte investiționale pentru sporirea atractivității turistice*: 5 proiecte în proces de implementare, din care 1 finalizat, în total fiind valorificate 4.88 mil. lei din FNDR.

- *proiecte investiționale în domeniul drumurilor regionale și locale*: 4 proiecte în proces de implementare; 23,1 km drum reconstruit; 4 localități cu acces la drumul reconstruit; 4051 populație cu acces la drumul reconstruit.
- *proiecte investiționale în domeniul de gestionare a deșeurilor solide*: 1 proiect în proces de implementare; 2 autospeciale pentru acumularea și transportarea deșeurilor solide menajere contractate care urmează a fi livrate.
- *proiecte investiționale în domeniul eficienței energetice a clădirilor publice*: 2 proiecte în proces de implementare, din care 1 finalizat; 515 m² pereți exteriori termoizolați; 179 m² ferestre și uși exterioare schimbate
- *Implementarea proiectelor finanțate de Uniunea Europeană în valoare de 23 mil Euro (“UE for Cahul” și “UE for Ungheni”) și în valoare de 32 mil. Euro (în domeniile “Eficiență energetică” și “Aprovizionare cu apă și canalizare”)*
 - 7 proiecte în domeniul aprovizionării cu apă și sanitație în proces de implementare finanțate din sursele UE prin intermediul GIZ/MSPL, dintre care:
 - 2 proiecte în proces de achiziții repetate;
 - 2 proiecte în proces de desemnare a câștigătorului;
 - 2 proiecte în proces de evaluare a ofertelor;
 - 2 proiecte în proces de semnare a contractelor de achiziție a lucrărilor și serviciilor;
 - 3 proiecte semnate contractele de achiziție a lucrărilor și serviciilor;
 - 4 proiecte în proces de executare a lucrărilor.
- *Aprobarea semnării Acordului între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind reglementarea construirii unor apeducte și trecerea la următoarea etapă de semnare a acestuia*¹²⁸, cu scopul intensificării cooperării dintre Județul Iași și raioanele Nisporeni, Ungheni, Glodeni și Fălești în domeniul serviciilor de alimentare cu apă. Guvernele ambelor state vor conveni asupra amplasării unor apeducte, cu subtraversarea râului Prut, prin care raioanele sus menționate vor fi aprovizionate cu apă potabilă.

Construcții, amenajarea teritoriului și urbanism

Realizări majore

- *Ajustarea cadrului normativ în domeniu prin unificarea legislației în domeniul amenajării teritoriului și urbanismului*, proiectarea lucrărilor de construcție, autorizarea executării lucrărilor de construcții în vederea întăririi disciplinei urbane, concretizarea unor norme în procesul de planificare a teritoriului localității și obținerii actelor permissive pentru executarea unei construcții¹²⁹.
- *Reglementarea unor aspecte ce țin de atestarea tehnico-profesională a specialiștilor cu activități în construcții*¹³⁰ în vederea asigurării continuității activităților în construcții, fiind prelungit termenul de valabilitate a certificatelor de atestare tehnico-profesională a specialiștilor cu activități

¹²⁸ Hotărârea Guvernului nr. 729/2020

¹²⁹ Legea nr. 3/2020

¹³⁰ Hotărârea Guvernului nr. 417/2020

în construcții, pînă la efectuarea instruirii și atestării acestora în termen de 6 luni din momentul reluării activității de instruire și a comisiilor de atestare.

- *Alocarea mijloacelor financiare (4327,1 mii lei) Consiliului orășenesc Lipcani, raionul Briceni din fondul de intervenție al Guvernului*¹³¹, pentru demolarea clădirii avariate; despăgubirea valorii locuințelor sinistratilor din blocul locativ avariat din str. Constantin Negtuzzi nr.1, orașul Lipcani, raionul Briceni; procurarea locuințelor sociale pentru locatarii apartamentelor neprivatizate din cadrul blocului locativ.

- *Aprobarea documentelor normative în construcții*, care contribuie la dezvoltarea sistemului național de documente normative în construcții, bazat pe cerințe de performanță, printre care:

- Documentul normativ NCM G.04.05:2016/A1:2019 „Surse autonome pentru alimentare cu căldură”¹³²;
- Documentul normativ CPE.03.01:2019 „Asigurarea rezistenței la foc a construcțiilor”¹³³;
- Documentul normativ NCM G.04.10:2015/A1:2019 „Instalații termice, de ventilare și condiționare a aerului. Centrale termice”¹³⁴;
- Documentul normativ NCM C.01.08:2016/A1:2020 „Clădiri civile. Blocuri locative”¹³⁵;
- Documentul normativ NCM G.04.05:2016/A2:2020 „Instalații termice, de ventilare și condiționare a aerului. Surse autonome pentru alimentare cu căldură”¹³⁶;
- „Catalogul documentelor normative în construcții-2020, Ediția I”¹³⁷ etc.

K. SECURITATEA ȘI EFICIENȚA ENERGETICĂ

Realizări majore

- *Finalizarea construcției gazoductului Ungheni – Chișinău* cu lungimea de 110 km, care constituie o alternativă reală pentru aprovizionarea cu gaze naturale a țării, sporind securitatea energetică a Republicii Moldova.

- *Finalizarea implementării proiectelor investiționale de creștere a performanței sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău și Bălți*, cu un buget cumulativ de cca. 50 mil. Euro.

- *Intrarea în faza activă de implementare a proiectului de construcție a interconexiunii LEA 400 kV Isaccea-Vulcănești-Chișinău și a stației Back to Back aferente*, fiind lansată prima licitație de achiziție a lucrărilor de construcție în acest sens.

- *Aprobarea Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate pentru anii 2020-2022*¹³⁸ și

¹³¹ Hotărârea Guvernului nr. 596/2020

¹³² Ordin MEI nr. 1 din 02.01.2020

¹³³ Ordin MEI nr. 2 din 02.01.2020

¹³⁴ Ordin MEI nr. 9 din 21.01.2020

¹³⁵ Ordin MEI nr. 12 din 24.01.2020

¹³⁶ Ordin MEI nr. 19 din 31.01.2020

¹³⁷ Ordin MEI nr. 33 din 07.02.2020

¹³⁸ Hotărârea Guvernului nr. 37/2020

*Regulamentul cu privire la auditorii energetici și auditul energetic*¹³⁹, întru implementarea Legii nr.139/2018 cu privire la eficiența energetică, care vin să promoveze eficiența energetică a clădirilor publice și, totodată, să consolideze industria serviciilor de auditare energetică.

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- *Inițierea negocierilor cu BEI¹⁴⁰, BERD și Comisia Europeană asupra proiectului „Eficiența energetică în Republica Moldova”, destinat implementării măsurilor de eficiență energetică în clădirile publice caracterizate printr-o performanță energetică scăzută, deținute de autoritățile publice centrale și locale. Valoarea totală a Proiectului constituie 75 mil. Euro, din care 15 mil. Euro – grant oferit din partea Platformei de Investiții pentru Vecinătate a Comisiei Europene (NIP), cu o durată de implementare de 4 ani.*
- *Negocierea și semnarea Acordului de Împrumut cu Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind implementarea celui de-al proiect de îmbunătățire a eficienței sistemului de alimentare centralizată cu energie termică din mun. Chișinău, cu un buget de 92 mil. Euro și o durată de implementare de 4 ani.*
- *Promovarea Legii nr.90/2020 privind eliberarea Î.S. „Moldelectrica” de obligația de a garanta rambursarea împrumutului, fiind astfel deblocată debursarea creditului pentru realizarea Proiectului de interconectare a rețelilor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza I, care are ca scop consolidarea securității energetice a statului, cât și a rolului Republicii Moldova de culoar de tranzit al energiei electrice.*

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- *Asigurarea, conform Hotărârii Consiliului de administrație al ANRE nr. 86 din 24.03.2020 cu privire la interzicerea sistării furnizării serviciilor prestate și aplicării penalităților consumatorilor casnici de energie electrică, energie termică, gaze naturale și apă potabilă pe durata stării de urgență, aprovizionării continuă a consumatorilor casnici cu energie electrică, energie termică, gaze naturale și apă potabilă.*

L. TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI, TRANSPORT ȘI INFRASTRUCTURĂ

Tehnologia informației și comunicații

Sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor înregistrează progrese semnificative pe parcursul anului curent. În primele 6 luni ale acestui an, companiile rezidente ale ”Moldova IT Park” au avut venituri din vânzări în valoare totală de 2,2 mild. lei, înregistrând o creștere cu 40% comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut. Circa 16% din veniturile din vânzări, adică peste 341 mil. lei au fost realizate datorită contractelor locale, iar peste 1,8 mild. lei – din serviciile prestate în afara Republicii Moldova. În pofida pandemiei, suma investițiilor atrase în economia națională în I semestru al anului 2020 a depășit 27 mil. lei, similar aceleași perioade a anului trecut. De la lansarea ”Moldova IT Park”, companiile rezidente au realizat investiții totale de cca 150 mil. lei.

Tendința pozitivă s-a menținut și la capitolul exporturilor de produse IT, doar în prima jumătate a anului curent acestea constituind 114,82 mil. dolari SUA, înregistrând o creștere cu aproximativ 48 mil. dolari SUA față de perioada similară a anului 2019.

¹³⁹ Hotărârea Guvernului nr. 676/2020

¹⁴⁰ Hotărârea Guvernului nr. 218/2020

Realizări majore

- *Inaugurarea celui de al doilea Centru de preluare a apelurilor de urgență al Serviciului 112.* Urmare semnării acordurilor cu Google și Apple au fost implementate soluțiile de localizare geografică cu precizie a terminalelor mobile ale apelanților la 112 (tehnologia AML).
- *Promovarea modificărilor la Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007¹⁴¹* în scopul creării cadrului normativ favorabil dezvoltării tehnologiilor avansate în domeniul comunicațiilor electronice și tehnologiei informației. Modificările contribuie la îmbunătățirea calității serviciilor de acces la Internet, sporirea concurenței între furnizorii acestor servicii și asigurarea accesului utilizatorilor finali la toată gama de conținut, aplicații și servicii, disponibilă printr-o conexiune de Internet la nivelul tehnologic actual, eliminând orice practici ilegale de gestionare a traficului care blochează sau încetinesc anumite aplicații sau servicii.
- *Modificarea Legii comunicațiilor poștale nr. 36/2016¹⁴²* în vederea liberalizării în continuare a pieței serviciilor poștale. Drept beneficii a modificărilor operate se pot menționa crearea unui climat de concurență nenedaturată între furnizorii de servicii poștale; sporirea calității serviciilor poștale (micșorarea termenelor de distribuire, îmbunătățirea securității trimiterilor poștale și a rețelei poștale); asigurarea accesului mai larg la serviciile poștale; stabilirea mecanismului de finanțare a serviciilor poștale gratuite destinate nevăzătorilor și prizonierilor de război etc.
- *Ratificarea a 4 protocoale adiționale la: Convenția poștală universală, Regulamentul general al Uniunii Poștale Universale și Constituția Uniunii Poștale Universale^{143,144,145,146}.* Aceasta permite Republicii Moldova de a beneficia de toate posibilitățile oferite de prevederile actelor respective ale UPU: libertatea tranzitului, posibilitatea de a conlucra în direct cu Administrațiile poștale din toate țările lumii în vederea schimbului de poștă și efectuarea decontărilor respective, organizarea și exploatarea serviciilor internaționale financiare, efectuarea controlului internațional privind termenele de circulație a poștei, asistența tehnică oferită de UPU privind promovarea tehnologiilor noi poștale, etc.
- *Finalizarea procesului de distribuire a convertoarelor de televiziune digitală terestră* pentru cca 9 mii de beneficiari de ajutor social și lansarea celei de-a II-a etapă de dotare cu convertoare a cca 15 mii de beneficiari, în valoarea totală de circa 4 mil. lei¹⁴⁷, care oferă posibilitate populației de a beneficia de toate avantajele societății informaționale.

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- *Elaborarea și punerea în implementare a Foii de parcurs pentru impulsionearea procesului de digitizare a economiei naționale și dezvoltare a comerțului electronic.*
- *Extinderea termenului de aplicare a garanției privind aplicarea impozitului unic datorat de către rezidenții parcului pentru tehnologia informației,* prin promovarea Legii nr.60/2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative, care prevede.

¹⁴¹ Hotărârea Guvernului nr.558/2020

¹⁴² Legea nr. 41/2020

¹⁴³ Legea nr. 27/2020

¹⁴⁴ Legea nr. 28/2020

¹⁴⁵ Legea nr. 29/2020

¹⁴⁶ Legea nr. 30/2020

¹⁴⁷ Hotărârea Guvernului nr. 78/2020

- *Modificarea Legii nr.77/2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației*¹⁴⁸ în scopul creării unui mecanism de dezvoltare a parcurilor IT și stimulare a inovației digitale. În vederea creării unor condiții echitabile pentru angajații rezidenților parcului IT, modificările prevăd creșterea cotei venitului lunar asigurat al acestor salariați de la 60% la 68% din cuantumul salariului mediu pe economie.
- *Promovarea Legii nr.135/2020 pentru modificarea unor acte legislative* (Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, Legea nr.71/2007 cu privire la registre, Legea 1069/2000 cu privire la informatică), care are drept scop asigurarea concordanței actelor legislative ce reglementează activitatea în domeniul tehnologiei informației și în sfera resurselor informaționale de stat.

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- Au fost aprobate unele acte normative privind măsurile de urgență în legătură cu activitatea furnizorilor și furnizarea serviciilor accesibile publicului de comunicații electronice și poștale și executarea prevederilor dispozițiilor Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.
- ANRCETI a recomandat furnizorilor de servicii de telefonie fixă și mobilă să asigure lucrătorii medicali din prima linie și profesorii din instituțiile primare și liceale și altele eligibile cu servicii de comunicații la condiții facilitate.
- Distribuirea, pe durata stării de urgență, de către Î.S. Poșta Moldovei a pensiilor și plăților sociale la domiciliul beneficiarilor.

Transporturi

Infrastructura de transport reprezintă o verigă importantă în economia țării. Eforturile Guvernului au fost îndreptate spre asigurarea mobilității cetățenilor și realizării schimburilor comerciale, care contribuie, în final, asupra economiei naționale. Datele privind evoluția transporturilor de mărfuri și pasageri în perioada de raportare indică reducerea cu 39% a numărului de pasageri transportați și scăderea cu 15% a volumului mărfurilor transportate.

Factorii care au determinat diminuarea fluxului de transport de mărfuri și pasageri constituie restricțiile de călătorie adoptate la nivel național și internațional în contextul pandemiei COVID-19; diminuarea volumului de mărfuri comercializate pe piețele interne și externe; evoluțiile negative înregistrate în sectoarele economiei naționale. Totodată, au fost înregistrate unele progrese în implementarea politicilor, prin utilizarea instrumentelor și oportunităților disponibile.

Realizări majore

- *Modificarea cadrului normativ în vederea realizării investigațiilor privind siguranța în transporturi*, prin garantarea investigatorilor drepturi pentru investigarea accidentelor și incidentelor în corespundere cu cerințele și recomandările internaționale recunoscute, fără a stabili vinovăția sau răspunderea făptuitorului¹⁴⁹.
- *Aprobarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Turcia privind transportul combinat de mărfuri*, întocmit la 30 decembrie 2019¹⁵⁰, care va conduce la eficientizarea utilizării infrastructurii existente pentru transportul de marfă prin dezvoltarea

¹⁴⁸ Legea nr. 142/2020

¹⁴⁹ Hotărârea Guvernului nr. 690/2020

¹⁵⁰ Hotărârea Guvernului nr. 390/2020

sistemelor moderne de transport feroviar și maritim, adițional transportului rutier, cu scopul de a oferi soluții alternative sociale, economice și de mediu.

- *Aprobarea Regulamentului cu privire la normele și standardele comune pentru organizațiile cu rol de inspecție și control al navelor de circulație maritimă și mixtă*, precum și pentru activitățile în domeniu ale administrațiilor maritime și abrogarea Hotărârii Guvernului nr.1608/2003 cu privire la recunoașterea societăților internaționale de clasificare a navelor¹⁵¹, destinat îmbunătățirii performanței și siguranței la bordul navelor sub pavilion național, în conformitate cu prevederile Convențiilor Organizației Maritime Internaționale la care Republica Moldova este parte.
- *Aprobarea Codului internațional de management pentru siguranța exploatarea navelor și pentru prevenirea poluării (Codul ISM) și a normelor metodologice pentru punerea în aplicare a acestuia*¹⁵², elaborarea căruia a rezultat din necesitatea consolidării managementului siguranței prin înființarea, aplicarea și întreținerea corespunzătoare de către companiile navale a sistemelor de management al siguranței la bordul navelor și la țărm, precum și controlul acestora de către administrația maritimă a Republicii Moldova.
- *Aprobarea Regulamentului-cadru privind respectarea obligațiilor statului de pavilion*, întru asigurarea respectării efective și în mod sistematic a obligațiilor ce îi revin Republicii Moldova în calitate de stat de pavilion și a îmbunătățirii siguranței și prevenirii poluării de către navele care arborează pavilionul național¹⁵³.
- *Aprobarea Regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă*¹⁵⁴, în scopul ajustării cadrului normativ național în domeniul personalului navigant din aviația civilă la cerințele și prevederile cadrului normativ european în domeniul respectiv.
- *Aprobarea și demararea implementării Planului de acțiuni privind siguranța rutieră pentru anii 2020-2021*¹⁵⁵, care vine întru realizarea obiectivelor de îmbunătățire a siguranței traficului rutier în vederea reducerii accidentelor rutiere, stabilite în Strategia sectorială.
- *Aprobarea proiectului Codului transportului feroviar al Republicii Moldova*¹⁵⁶ prin care se transpune legislația UE în legislația națională în vederea liberalizării pieței, dezvoltării infrastructurii feroviare, micșorării costurilor serviciilor prestate de operatorii feroviari și sporirii calității acestora, majorării volumelor de marfă transportate, majorării salariului mediu angajaților în domeniu transport feroviar.
- *Aderarea Republicii Moldova la Convenția privind transporturile internaționale feroviare (COTIF)*, semnată la Berna la 09.05.1980¹⁵⁷, care va avea un impact pozitiv atât asupra mediului ambiant, cât și asupra protecției intereselor economice ale Republicii Moldova.

Infrastructura drumurilor

Realizări majore

¹⁵¹ Hotărârea Guvernului nr. 2/2020

¹⁵² Hotărârea Guvernului nr. 76/2020

¹⁵³ Hotărârea Guvernului nr. 414/2020

¹⁵⁴ Hotărârea Guvernului nr. 204/2020

¹⁵⁵ Hotărârea Guvernului nr. 39/2020

¹⁵⁶ Hotărârea Guvernului nr. 365/2020

¹⁵⁷ Legea nr. 150/2020

- *Aprobarea Programului de reparație a drumurilor publice naționale și Programului de reparație periodică/întreținere a drumurilor publice naționale, locale, comunale și a străzilor (Drumuri Bune pentru Moldova 2020)*¹⁵⁸. Programul ”Drumuri Bune pentru Moldova 2020” prevede reparația periodică/ întreținerea drumurilor locale, comunale și a străzilor în sumă totală a volumului investițiilor de 1,125 mld. lei, acordați din Bugetul de Stat. Programul derulează în 33 de raioane și 2 municipii (mun.Chișinău, mun. Bălți).
- *Promovarea Legii nr.136/2020 privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de reabilitare, modernizare și extindere a unor drumuri naționale*¹⁵⁹. Au fost declarate de utilitate publică de interes național lucrările de reabilitare, modernizare și extindere a drumurilor: M1 frontiera cu România – Leușeni – Chișinău – Dubăsari – frontiera cu Ucraina (km 85 – km 104), R1 Chișinău – Ungheni – frontiera cu România (km 103 – km 104), R6 Chișinău – Orhei – Bălți (km 99 – km 112), R14 R6 – Codrul Nou – Soroca – Unguri – frontiera cu Ucraina (km 123 – km 132), R26 Bender – Căușeni – Cimișlia (km 71 – km 86).
- *Aprobarea Programului privind repartizarea mijloacelor fondului rutier pentru drumurile publice naționale pe anul 2020*¹⁶⁰ și modificarea acestuia în vederea deminuirii sumei alocate pentru Fondul rutier până la 1 605 789,0 mii lei sau cu 113 000 mii lei¹⁶¹
- Inițierea negocierilor și aprobarea semnării Amendamentului nr. 3 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Proiectului de reabilitare a drumurilor din Republica Moldova, semnat la 23 noiembrie 2010¹⁶².
- Inițierea negocierilor și aprobarea semnării Amendamentului nr.2 la Contractul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea lucrărilor de construcție și reabilitare a drumurilor în Republica Moldova, semnat la 25 iunie 2013¹⁶³.
- Aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea Amendamentului la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Îmbunătățirea drumurilor locale”, semnat la 18 iunie 2020¹⁶⁴.

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- *Aprobat Programul național de siguranță a zborurilor*¹⁶⁵, care stabilește cadrul de reglementare necesar pentru identificarea problemelor ce țin de siguranță și stabilirea intervenției necesare în vederea elaborării, aprobării și implementării Planului național de siguranță a aviației civile, document care deriva din Planul European de Siguranță, prin care este stabilit și monitorizat nivelul acceptabil de siguranță în aviația civilă din Republica Moldova.
- *Promovarea Legii cu privire la răspunderea și cerințele de asigurare a operatorilor aerieni și a operatorilor de aeronave*¹⁶⁶, care are drept obiectiv stabilirea și introducerea cerințelor de asigurare minime pentru operatorii aerieni și operatorii de aeronave, în ceea ce privește pasagerii, bagajele, mărfurile, trimiterile poștale și terțele părți.

¹⁵⁸ Hotărârea Guvernului nr. 314/2020

¹⁵⁹ Legea nr.136/2020

¹⁶⁰ Hotărârea Guvernului nr. 164/2020

¹⁶¹ Hotărârea Guvernului nr. 718/2020

¹⁶² Hotărârea Guvernului nr. 559/2020

¹⁶³ Aprobat în ședința Guvernului din 30.09.2020

¹⁶⁴ Hotărârea Guvernului nr. 650/2020

¹⁶⁵ Hotărârea Guvernului nr. 297/2020

¹⁶⁶ Legea nr.118/2020

- *Aprobarea Conceptului tehnic privind Sistemul de management integrat în domeniul transportului rutier*¹⁶⁷ și Regulamentul privind modul de ținere a registrelor de stat formate de Sistemul informațional „e-Autorizație transport”¹⁶⁸.
- La 16 iulie curent, a fost lansat sistemul informațional „e-Autorizație transport”, care permite solicitarea online a actelor permise pentru transportul rutier și serviciile conexe. Noul sistem poate fi accesat la adresa <https://eat.anta.gov.md>. „e-Autorizație transport” oferă o gamă largă de funcționalități specializate care optimizează procesul de solicitare, eliberare, repartizare și analiză a cererilor pentru obținerea autorizațiilor destinate transporturilor rutiere locale și internaționale de mărfuri și călători. În acest sens, autorizarea pentru efectuarea transporturilor rutiere în Republica Moldova va fi efectuată în formă digitală, fiind necesară o singură vizită la sediul ANTA, pentru ridicarea autorizației.
- *Aprobarea semnării Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Turkmenistanului privind transportul rutier internațional*¹⁶⁹, în scopul reglementării transporturilor rutiere de pasageri și de mărfuri dintre Republica Moldova și Turkmenistan, precum și a tranzitului prin teritoriul acestora pe baza unor condiții egale și al avantajului reciproc. Acordul prevede asigurarea condițiilor pentru stimularea și facilitarea transportului schimbului comercial dintre cele două state.
- *Inițierea negocierilor asupra proiectului Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Tadjikistan privind traficul auto internațional de pasageri și de mărfuri*¹⁷⁰, în scopul dezvoltării relațiilor de cooperare în domeniu dintre ambele țări și ameliorării și eficientizării cadrului juridic privind transportul auto internațional.
- *Procurarea a 12 locomotive noi* prin Proiectul pentru restructurarea Î.S. ”Calea Ferată din Moldova”, finanțat de BERD, BEI și UE. Valoarea contractului de achiziție constituie 45 mil. Euro, primul lot de 6 unități fiind livrat în țară la data de 14.07.2020. Această investiție va micșora consumul și cheltuielile pentru întreținerea locomotivelor, va scădea timpul de transport a trenurilor prin țară și va crește viteza circulației, răspunând la nevoile cetățenilor, va susține antreprenorii în transportarea mărfurilor pe piața internă și externă, astfel contribuind la dezvoltarea economiei naționale.

Acțiuni pentru combaterea COVID-19

- În perioada stării de urgență, instituită în contextul situației epidemiologice, Portul Giurgiulești a funcționat în mod regulat în condițiile unor serii de măsuri, precum: interzicerea echipajului de a debarca nava, prezentarea informațiilor privind punctele de intrare în port, verificarea febrei membrilor echipajului, dar și reducerea minimă a interacțiunii reprezentantului autorităților portuare cu membrii echipajului.
- Autorizarea zborurilor charter pentru repatrierea cetățenilor Republicii Moldova și a altor persoane eligibile din țări străine.
- Furnizarea serviciilor de transport public național, în perioada stării de urgență, cu respectarea strictă a normelor de igienă impuse.

¹⁶⁷ Hotărârea Guvernului nr. 126/2020

¹⁶⁸ Hotărârea Guvernului nr. 127/2020

¹⁶⁹ Hotărârea Guvernului nr. 205/2020

¹⁷⁰ Hotărârea Guvernului nr. 538/2020

- Stabilirea cerințelor și procedurilor referitoare la autorizațiile pentru serviciile internaționale de transport rutier de persoane.
- Furnizarea serviciilor de transport esențiale, în special livrarea produselor medicale de primă necesitate, produselor agricole, și alte bunuri și servicii din afară, precum și au fost soluționate perturbările din lanțurile regionale de aprovizionare.
- Autorizarea curselor speciale de repatrierea cetățenilor RM și a altor persoane eligibile din țări străine.
- Au fost asigurate toate solicitările agenților economici privind operațiunile de încărcare/descărcare, precum și triere a mărfurilor.

M. AGRICULTURĂ, DEZVOLTARE RURALĂ ȘI SIGURANȚA ALIMENTELOR

Agricultura reprezintă una din ramurile importante ale economiei Republicii Moldova, chiar dacă deocamdată nu reușește să înregistreze o creștere însemnată a producției agricole pentru a se plasa pe o poziție de echilibru, astfel încât să poată face față concurenței externe fără suportul statului. Principalii factori care au influențat tendințele înregistrate în prima jumătate a anului 2020 menționăm condițiile climaterice (seceta hidrologică, combinată cu ploile torențiale) și dificultățile asociate cu restricțiile impuse activităților economice, în contextul stării de urgență impusă de situația epidemiologică din țară.

Producția globală agricolă în gospodăriile de toate categoriile (întreprinderile agricole, gospodăriile țărănești (de fermier) și gospodăriile populației) în ianuarie-iunie 2020, conform estimărilor preliminare¹⁷¹, a însumat în prețuri curente 5119,5 mil. lei, constituind 97,2% (în prețuri comparabile) față de perioada respectivă a anului 2019.

Producția (creșterea) vitelor și păsărilor (în masă vie) în ianuarie-iunie 2020, față de perioada respectivă a anului precedent, în gospodăriile de toate categoriile, a crescut cu 8,2%, datorită majorării volumului producției (creșterii) vitelor și păsărilor cu 24,3% în întreprinderile agricole. Producția de lapte și de ouă în gospodăriile de toate categoriile a scăzut, respectiv cu 10,2% și cu 6,9% în rezultatul micșorării producției atât în întreprinderile agricole (respectiv cu 4,8% și cu 12,2%), cât și în gospodăriile populației (respectiv cu 10,5% și cu 2,5%).

La 1 iulie 2020, față de data respectivă a anului precedent a fost înregistrată micșorarea efectivului de animale de toate speciile în gospodăriile de toate categoriile în rezultatul scăderii acestora în gospodăriile populației. Totodată, în întreprinderile agricole efectivul ovinelor și caprinelor a crescut cu 11,4%, porcinelor - cu 5,0%, bovinelor - cu 4,3%.

Cu referire la domeniul funciar, menționăm că în conformitate cu datele Cadastrului funciar, la 1 ianuarie 2020 suprafața totală a Republicii Moldova constituie 3384,7 mii ha, inclusiv 2091,9 mii ha de terenuri agricole dintre care, terenuri irigate – 222,19 mii ha, terenuri desecate - 58,72 mii ha.

Realizări majore

- Completarea legislației în vigoare cu *reglementări privind plățile directe în agricultură*, inclusiv categoriile de beneficiari ale acestora (pentru anul 2020 – plăți directe per cap de animal,

¹⁷¹ Biroul Național de Statistică

începând cu anul 2021 - plățile directe și la ha); pînă la 50 % din mijloacele Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural se vor utiliza pentru plăți directe;

- Aprobarea *Legii privind asigurarea subvenționată în agricultură*, care are drept scop stimularea accesului fermierilor la asigurările în agricultură prin revenirea la cota subvenționată de 70% din prima de asigurare, crearea posibilității asigurării calității recoltei și extinderea listei de obiecte și riscuri a căror asigurare urmează a fi subvenționată;
- Modificarea Hotărârii Guvernului nr. 894/2013 cu privire la organizarea și funcționarea ghișeului unic în domeniul autorizării de mediu pentru folosința specială a apei în vederea facilitării obținerii autorizației pentru folosința specială a apei de către producătorii agricoli, precum și aducerii în concordanță cu cadrul normativ primar;
- Semnarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite în scopul implementării Proiectului „Integrarea adaptării în procesele de planificare în vederea reducerii vulnerabilității la schimbările climatice la nivel local și central în sectorul agricol al Republicii Moldova”¹⁷².
- Aprobarea *Legii cu privire la activitatea de medic veterinar de liberă practică*¹⁷³ prin care se stabilește și reglementează condițiile organizatorice și formele de exercitare a profesiei de medic veterinar, precum și înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Medicilor Veterinari din Republica Moldova;
- Aprobarea setului de *Norme sanitar-veterinară și cerințe privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar*¹⁷⁴ în scopul protecției integrate a plantelor prin utilizarea conformă a produselor de uz fitosanitar.
- *Eliminarea impedimentelor la irigarea terenurilor agricole* prin modificarea mai multor acte normative¹⁷⁵, inclusiv a Legii nr. 440/1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, în sensul completării acestora cu norme ce permit producătorilor agricoli de a amplasa prize de apă și instalații mobile pe terenurile fâșiilor riverane de protecție a apelor în scopul irigării terenurilor agricole.
- Modificarea *Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura* prin completarea acesteia cu interdicții privind evacuarea parțială sau totală apei, în scop tehnologic piscicol din bazinul de apă de folosință complexă, evacuarea parțială sau totală a apei, cu excepția prevenirii situațiilor excepționale declarate de către Comisia pentru Situații Excepționale a RM și în cazul depistării și eradicării bolilor la pești¹⁷⁶.
- *Transmiterea a 15 sisteme centralizate de irigare cu titlul gratuit (comodat) către Asociațiile Utilizatorilor de Apă pentru Irigații* prin aprobarea Hotărîrii Guvernului nr. 439/2020 și Hotărîrii Guvernului nr. 546/2020.
- Promovarea *Amendamentului la Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului „Agricultura Competitivă”*, în

¹⁷² Hotărîrea Guvernului nr.331/2020

¹⁷³ Legea nr.121/2020

¹⁷⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 8/2020, Hotărîrea Guvernului nr.27/2020, Hotărîrea Guvernului nr. 42/2020, Hotărîrea Guvernului nr. 232/2020

¹⁷⁵ Legea nr. 64/2020

¹⁷⁶ *ibidem*

mărime de circa 1,6 mil USD în scopul construcției a două puncte suplimentare de inspecție la frontiera de nord-vest (Sculeni) și la frontiera de nord-est (Otaci-Unguri), menite să reducă esențial cheltuielile agenților economici, aferente transportării (export/import) produselor agroalimentare din regiunea de nord a țării.

- Semnarea *Acordului de Finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare (AID)* - a treia finanțare adițională pentru Proiectul Agricultură Competitivă în Moldova care prevede alocarea pentru Republica Moldova a unui credit în sumă de 13.5 mil EURO (echivalent a 15 mil USD) destinat gestionării sub-produselor de origine animală.
- Ratificarea *Acordului de Împrumut între Guvernul RM și Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională pentru realizarea Proiectului „Modernizarea tehnicii și a echipamentului agricol”*. Suma împrumutului este de aprox. 17 mil Euro pentru o perioadă de 40 de ani (12 ani de grație), cu rata dobânzii de 0,1% pentru echipament și utilaj agricol și 0,01% pentru consultanță. Totodată, a fost instituită Instituția Publică „Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii”, prin HG 425/2020, care va asigura implementarea proiectului și valorificarea împrumutului.
- Promovarea spre ratificare a *Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Fondul Internațional pentru Dezvoltarea Agricolă* în vederea realizării proiectului „Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)” (circa 19 mil Euro credit de termen lung și peste 5,5 mil USD - grant nerambursabil). Acordul țintește: asigurarea investițiilor complementare întru îmbunătățirea nivelului de viață a populației rurale din Republica Moldova; afaceri în agricultură mai durabile, mai competitive și mai atractive pentru investiții; implementarea inovațiilor și tehnologiilor adaptive la schimbările climaterice.
- Semnarea *Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și FAO în scopul implementării Proiectului „Crearea unui mediu de politici favorabil pentru managementul integrat al resurselor naturale și implementarea unei abordări integrate pentru atingerea neutralității degradării solurilor în Moldova”*, în valoare de peste 1,6 mil USD.
- Semnarea *Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și FAO în scopul implementării Proiectului „Integrarea adaptării în procesele de planificare în vederea reducerii vulnerabilității la schimbările climatice la nivel local și central în sectorul agricol al Republicii Moldova”*, în valoare de 685 mii USD.
- Pentru facilitarea accesului producției agricole autohtone pe piețe externe de desface a fost extinsă lista exportatorilor de fructe și legume pe piața rusă – cu 332 companii moldovenești;

Acțiuni întreprinse pentru atenuarea consecințelor calamităților naturale

Impactul negativ pe care le-au avut calamitățile naturale, în special seceta și grindina, asupra agriculturii, au solicitat Guvernului acțiuni și măsuri imediate, orientate spre diminuarea efectelor negative în urma compromiterii producției agricole, inclusiv, cu măsuri de susținere a operatorilor din acest domeniu. Printre acțiunile întreprinse se enumeră:

- Elaborarea Planului de acțiuni privind atenuarea secetei și a altor calamități naturale înregistrate în anul 2020. Acesta a integrat acțiuni pe termen scurt și mediu, care susțin producătorii agricoli, precum și diminuează riscurile care ar putea surveni pe parcursul anului.
- Alocarea a 300 mil lei, pentru acoperirea parțială prejudiciile cauzate de calamitățile naturale:
 - 200 mil lei, din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural;

- 100 mil lei, din Fondul de Intervenție al Guvernului.
- Stabilirea modului de acordare a compensațiilor pentru diminuarea consecințelor calamităților naturale asupra recoltei anului 2020, acestea fiind acordate agricultorilor, a căror culturi au fost compromise în proporție mai mare de 60%, prin intermediul AIPA¹⁷⁷.
- Demararea, începând cu data de 10 august curent, a procesul de recepționare a dosarelor de acordare a compensațiilor, pînă la moment, fiind înregistrate 47 solicitări de suport, în mărime de 4,8 mil lei.

Dezvoltarea rurală

Realizări majore

- Desfășurarea primului apel de propuneri de proiecte pentru finanțarea măsurilor din dezvoltare regională din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, pentru îmbunătățirea nivelului de trai în mediul rural. În cadrul concursului au fost depuse 103 cereri de finanțare, din care au fost selectate 69 de proiecte cu un cost de implementare de circa 58 milioane lei, după cum urmează:
 - Măsura nr.1 - Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii economice publice rurale – 20 proiecte investiționale cu suma aprobată de circa 29 mil lei.
 - Măsura nr.2 - Renovarea și dezvoltarea localității rurale - 48 proiecte investiționale cu suma aprobată de circa 29 mil lei.
 - Măsura nr.3 - Diversificarea economiei rurale prin activități non agricole un proiect investițional cu suma aprobată de circa 0,5 mil lei.
- Aprobarea modificărilor la *Legea 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural*¹⁷⁸ – care include noi prevederi pentru asigurarea procesului de implementare a abordării LEADER în Republica Moldova și care oferă noi oportunități de finanțare a localităților rurale.
- Aprobarea modificărilor la *Legea nr. 312/2013 privind grupurile de producători agricoli și asociațiile acestora*¹⁷⁹, ce vizează majorarea cuantumului procentual al sprijinului financiar acordat de către stat Grupurilor de Producători Agricoli din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural și s-au inclus prevederi privind aplicarea sancțiunilor Grupurilor de Producători Agricoli pentru nerespectarea cerințelor planului de recunoaștere.
- Aprobarea *Regulamentului privind procedura de recunoaștere a grupurilor de producători*¹⁸⁰, prin care se reglementează beneficierea de către grupurile de producători agricoli recunoscute de sprijinul financiar nerambursabil din partea statului pe parcursul a 5 ani din momentul recunoașterii.

N. PROTECȚIA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR ȘI RESURSELE NATURALE

Aplicarea principiilor europene de administrare publică, consolidarea cadrului normativ în corespundere cu angajamentele ce derivă din Acordul de Asociere RM-UE, în special ce țin de

¹⁷⁷ Hotărîrea Guvernului nr. 582/2020

¹⁷⁸ Legea nr.156/2020

¹⁷⁹ Legea nr. 92/2020

¹⁸⁰ Hotărîrea Guvernului nr.695/2020

evaluarea de mediu, gestionarea resurselor naturale, resurselor de apă, managementul deșeurilor și substanțelor chimice, contribuie la îmbunătățirea calității mediului înconjurător și la prestarea serviciilor publice de calitate. În acest scop, în perioada de raportare, au fost realizate intervenții atât în perfecționarea cadrului normativ, inclusiv prin prisma ajustării la prevederile legislației UE, cât și activități orientate spre consolidarea cadrului instituțional.

Realizări majore

- Aprobarea proiectului de *lege privind controlul pericolului de accidente majore care implică substanțe periculoase*¹⁸¹, care stabilește normele pentru prevenirea accidentelor majore ce implică substanțe periculoase și limitarea consecințelor acestor accidente, prin transpunerea Directivei 2012/18/UE;
- Aprobarea *Regulamentului privind exportul și importul de produse chimice periculoase*¹⁸², obiectivul căruia constă în dezvoltarea mecanismului de aplicare a Convenției de la Rotterdam privind procedura de consimțământ prealabil în cunoștință de cauză, aplicabilă anumitor produși chimici periculoși și pesticide, care fac obiectul comerțului comercial la care Republica Moldova a aderat încă din 2004. Totodată, proiectul urmărește promovarea responsabilităților și eforturilor comune de cooperare în domeniul transportului internațional de produse periculoase care prezintă risc, în vederea protejării sănătății umane dar și a mediului de potențiale daune. De asemenea proiectul prevede realizarea unei liste de produse chimice interzise sau supuse unor restricții severe. Regulamentul asigură și armonizarea cadrului legislativ al Republicii Moldova cu prevederile legislației Uniunii Europene, transpunând Regulamentul UE nr. 649/2012;
- Aprobarea *Regulamentului cu privire la mecanismul de prim răspuns la evenimente nucleare sau radiologice conexe surselor radioactive orfane*¹⁸³, scopul căruia constă în stabilirea unei abordări unitare de răspuns, evaluare a riscurilor, investigare, intervenție și constrângere în cazul evenimentelor nucleare și radiologice legate de posesia neautorizată a materialelor radioactive sau nucleare, cât și în cazuri de depistare a surselor radioactive orfane. Regulamentul transpune parțial Directiva 2013/59/.
- Aprobarea *Cerințelor privind utilizarea durabilă a produselor de uz fitosanitar*¹⁸⁴, care transpun Directiva 2009/128/CE, elaborate în scopul reducerii riscurilor și a efectelor acestora asupra sănătății umane și a mediului, prin promovarea gestionării integrate a dăunătorilor și a tehnicilor alternative, cum ar fi metodele nechimice pentru protecția plantelor;
- Aprobarea *actelor normative*¹⁸⁵ necesare creării mecanismelor de implementare a directivelor UE în domeniul gestionării resurselor de apă prin elaborarea și aprobarea *metodologiilor de delimitare a (i) aglomerărilor, (ii) zonelor sensibile, (iii) zonelor vulnerabile la nitrați*, prin care au fost introduse reglementări necesare clarificării divergențelor între operatorii apă-canal și agenții economici pe aspectele de deversare a apelor uzate în rețeaua publică de canalizare, au fost introduse reglementări ce vizează condițiile de monitorizare a cantității de nitrați, de azot și fosfor proveniți de la deversarea apelor uzate, în zonele declarate sensibile sau vulnerabile, precum și modalitatea de revizuire și completare a acestor zone;

¹⁸¹ Hotărîrea Guvernului nr.43/2020;

¹⁸² Hotărîrea Guvernului nr. 505/2020

¹⁸³ Hotărîrea Guvernului nr.506/2020

¹⁸⁴ Hotărîrea Guvernului nr.42/2020

¹⁸⁵ Hotărîrea Guvernului nr. 90/2020, Hotărîrea Guvernului nr. 736/2020

- Modificarea *Regulamentului cu privire la modul de prezentare de către beneficiarii subsolului a rapoartelor privind mișcarea rezervelor de substanțe minerale utile*¹⁸⁶, prin aducerea în concordanță a mai multor acte normative urmare atribuirii competențelor de control de stat asupra folosirii raționale și protecției subsolului și exercitarea supravegherii miniere de stat și controlul geologic Inspectoratului pentru Protecția Mediului, în temeiul Legii nr. 185/2017;
- Aprobarea *Planului de acțiuni* pentru următorii 4 ani pentru implementarea *Strategiei de alimentare cu apă și sanitație* (HG 199/2014), precum și a unor modificări ale acesteia în vederea corelării priorităților naționale în domeniu alimentării cu apă și sanitație cu țintele Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă¹⁸⁷;
- Aprobarea *reglementărilor tehnice pentru reducerea emisiilor de compuși organici volatili rezultați din depozitarea și distribuția benzinei de la terminale la stațiile de alimentare cu produse petroliere*¹⁸⁸. Principalele prevederi ale Regulamentului se axează pe stabilirea cerințelor tehnice pentru proiectarea și exploatarea instalațiilor de depozitare la terminale, instalațiilor de încărcare și descărcare a containerelor mobile la terminale și pentru încărcarea benzinei în instalațiile de depozitare din stațiile de alimentare cu produse petroliere în scopul diminuării impactului negativ al emisiilor de compuși organici volatili, asupra sănătății populației, mediului și climei. Suplimentar la aceasta, actul normativ prevede și obligativitatea de măsurare și raportare a emisiilor de compuși organici volatili în atmosferă de către operatori. Documentul asigură transpunerea prevederilor Directivei 94/63/CE.
- Stabilirea *mecanismului de implementare a măsurilor de adaptare la schimbările climatice și de atenuare a acestora*¹⁸⁹, prin instituirea Comisiei Naționale privind schimbările climatice, structură care va promova dialogul, coordonarea, colaborarea și coerența între sectoare în procesul de planificare și implementare a acțiunilor de adaptare la schimbările climatice ale tuturor părților interesate, precum și constituirea Comitetelor tehnice pentru adaptarea la/atenuarea schimbărilor climatice – structuri care vor asista Comisia Națională și care vor fi formate din experți cu competențe din varii domenii economice și sociale.
- Aprobarea proiectului de *lege cu privire la producerea, comercializarea și utilizarea materialului forestier de reproducere*¹⁹⁰, care stabilește: condițiile de calitate în procesele legate de materialul forestier de reproducere; atribuțiile autorităților centrale de specialitate; condițiile și cerințele de înregistrare a producătorilor materialului forestier de reproducere; reglementările privind modul de producere a materialului forestier de reproducere; utilizarea acestuia; regiunile de proveniență; catalogul național al materialelor de bază și lista materialelor de bază; certificarea materialului forestier de reproducere; cerințele către comercializare, importul și exportul materialului forestier de reproducere; controlul producătorilor, furnizorilor și beneficiarilor de material forestier de reproducere. Proiectul transpune parțial Directiva 1999/105/CE, precum și mai multe Regulamente, Decizii și Recomandări ale Consiliului și Comisiei UE.
- Aprobarea *Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției „Moldsilva”*¹⁹¹.

¹⁸⁶ Hotărîrea Guvernului nr. 95/2020

¹⁸⁷ Hotărîrea Guvernului nr. 442/2020

¹⁸⁸ Hotărîrea Guvernului nr.587/2020

¹⁸⁹ Hotărîrea Guvernului nr. 444/2020

¹⁹⁰ Hotărîrea Guvernului nr. 736/2020

¹⁹¹ Hotărîrea Guvernului nr. 560/2020

- Atragerea și diversificarea asistenței externe prin ratificarea *Contractului de Finanțare între Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții privind implementarea proiectului „Deșeuri solide în Republica Moldova”*, orientat spre crearea infrastructurii de management al deșeurilor la nivel regional. Acesta presupune contractarea unui împrumut în valoare de 25 mil de euro din *Acordul-cadru pentru gestionarea deșeurilor solide în Republica Moldova în sumă de 100 mil Euro*, împrumut care va fi debursat în mai multe tranșe.
- Semnarea *Memorandumului de Înțelegere între OSCE și MADRM cu privire la implementarea proiectului „Eliminarea și distrugerea pesticidelor inutile din regiunea transnistreană a RM. Faza 2”*, în cadrul căruia au fost colectate 200 tone de deșeuri de pesticide. Urmează recepționarea confirmării din partea Ucrainei (țara de tranzit) pentru a putea fi exportate.

O. ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ ȘI SERVICII PUBLICE

Consolidarea administrației publice

Dezvoltarea unei administrații publice eficiente și centrate pe cetățean, la toate nivelurile, reprezintă o prioritate majoră a Programului de guvernare. Pe parcursul perioadei de raportare obiectivele reformei administrației publice au continuat a fi realizate, reieșind din angajamentele asumate în Acordul de Asociere RM-UE, în corelare cu bunele practici europene și prevederile Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020. Au fost realizate mai multe acțiuni cu impact asupra consolidării administrației publice, atât la nivel central, cât și local prin prisma conceptului de reformare a acesteia.

Realizări majore

- *Abilitarea Reprezentantului Guvernului în teritoriu (Oficiu) cu dreptul de a monitoriza modul de conlucrare a instituțiilor publice sau subdiviziunilor teritoriale ale acestora cu autoritățile administrației publice locale*¹⁹². Ulterior a fost promovat proiectul de lege cu privire la Reprezentantul Guvernului în teritoriu și Oficiul Reprezentantului Guvernului în teritoriu, care are ca scop stabilirea cadrului normativ general privind reglementarea instituției reprezentantului Guvernului în teritoriu, principiile activității, statutul, condițiile de numire în funcție, incompatibilitățile, restricțiile misiunea, funcțiile, atribuțiile, drepturile și obligațiile Reprezentantului în teritoriu etc.¹⁹³
- *Instituirea Oficiului de Gestionare a Programelor de Asistență Externă* pentru implementarea/administrarea proiectelor și programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională finanțate de către UE¹⁹⁴;
- *Instituirea Biroului pentru relații cu veteranii* în scopul comunicării mai eficiente între organizațiile obștești ale veteranilor și Guvern¹⁹⁵;
- *Crearea unei subdiviziuni teritoriale a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor pe teritoriul UTA Găgăuzia*¹⁹⁶;

¹⁹² Hotărîrea Guvernului nr. 77/2020;

¹⁹³ Hotărîrea Guvernului nr. 727/2020;

¹⁹⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 338/2020;

¹⁹⁵ Hotărîrea Guvernului nr. 428/2020;

¹⁹⁶ Hotărîrea Guvernului nr. 406/2020;

- *Aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Agenției „Moldsilva” în vederea îmbunătățirii cadrului instituțional în domeniul protecției mediului*¹⁹⁷;
- *Crearea Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii prin reorganizarea Unității de Implementare și Administrare a Proiectului Creșterii Producției Alimentare pentru consolidarea și monitorizarea programelor/proiectelor în domeniul vizat*¹⁹⁸
- *Restabilirea Inspectoratului de Stat al Muncii funcțiile de control în domeniul securității și sănătății în muncă, asigurând integritatea funcțională a acestuia și conformitatea cu convențiile OIM*¹⁹⁹;
- *Aprobarea creării Agenției Naționale pentru Dezvoltarea Programelor și Activității de Tineret în vederea implementării politicilor pentru tineret și dezvoltării/monitorizării programelor de stat și a proiectelor de asistență pentru tineri*²⁰⁰;
- *Reglementarea procesului de regionalizare a subdiviziunilor teritoriale ale Inspectoratului General de Garabineri*²⁰¹ și *Standardizarea proceselor de lucru în cadrul Inspectoratului respectiv*²⁰².

În vederea dezvoltării unui corp al funcționarilor publici profesionist, bazat pe principiul responsabilității și deschiderii acestora către cetățeni:

- *A fost lansată activitatea Consiliului Național pentru Drepturile Omului și a Consiliului național pentru problemele veteranilor de război;*
- *A fost aprobat noul cadru de planificare strategică, care definește tipurile documentelor de politici și documentelor de planificare, etapele procesului de elaborare, corelarea dintre documentele de politici și cadrul de resurse, acesta fiind un îndrumar pentru funcționarii publici în procesul de elaborare, promovare, monitorizare, implementare și evaluare a documentelor de politici publice*²⁰³;
- *A fost elaborat Raportul de Evaluare Voluntară Națională pentru implementarea Agendei de Dezvoltare Durabilă – 2030 și prezentat la New York în cadrul Forumului politic la nivel înalt pentru dezvoltare durabilă 2020, la 16 iulie curent. Experiența Republicii Moldova în domeniul încorporării Agendei 2030 în politicile și strategiile naționale, lecțiile învățate în procesul implementării ODD-ilor, principiile de bază care au ghidat VNR-2020, a fost prezentată pe 15 iulie în cadrul evenimentului internațional „Laborator VNR”, organizat în regim de videoconferință;*
- *Au fost desfășurate 26 de deplasări ale Prim-ministrului și membrilor Guvernului în teritoriu, cu vizitarea a 38 unități administrativ-teritoriale. Probleme invocate în dialog cu cetățenii și-au găsit soluționare prin intervențiile de politici publice;*
- *Au fost organizate 39 sesiuni de instruire la nivel local (în fiecare raioan), UTA Găgăuzia și mun. Chișinău pentru aplicarea corectă a prevederilor cadrului normativ, în speță 6 instruirii au fost dedicate noilor prevederi ale Codului administrativ, pe platforma Academiei de Administrare*

¹⁹⁷ Hotărârea Guvernului nr. 560/2020;

¹⁹⁸ Hotărârea Guvernului nr. 425/2020;

¹⁹⁹ Hotărârea de Guvern nr. 700/2020;

²⁰⁰ Hotărârea Guvernului nr. 598/2020;

²⁰¹ Ordinul IGC nr. 95/2020;

²⁰² Ordinul IGC nr. 222/2020;

²⁰³ Hotărârea Guvernului nr. 386/2020

Publică au fost desfășurate 14 sesiuni de dezvoltare profesională pentru secretarii consiliilor raionale/locale;

- A fost lansat un *Program de granturi destinat tinerilor din Diasporă* prin intermediul Biroului Relații cu Diaspora. Pînă la momentul actual au fost selectate în bază de concurs 6 proiecte depuse de tinerii din Diasporă, dintre care 2 proiecte vor fi finanțate din bugetul de stat, celelalte 4 – din contul proiectului „Consolidarea capacităților instituționale ale RM în domeniul migrației și dezvoltării”, faza II, finanțat de Agenția Națională pentru Dezvoltare și Cooperare a Elveției;
- Au fost *certificate 11 centre de predare a limbii române în Diasporă*, iar în cadrul evenimentului „Zilele Disporei în Republica Moldova” a fost lansat Programul de instruire pentru profesorii Centrelor Educaționale ale Disporei (au participat 20 profesori din 7 țări, membri ai asociațiilor din Diasporă).

Modernizarea serviciilor publice

Realizări majore

- Aprobarea Nomenclatorului integrat al serviciilor publice administrative și al evenimentelor de viață²⁰⁴;
- Stabilirea condițiilor și reglementărilor pentru Registrul împuternicirilor de reprezentare în baza semnăturii electronice – Mpower²⁰⁵ și pentru serviciul electronic guvernamental de notificare prin e-mail, SMS, mesagerie instantă referitor la prestarea serviciilor publice – Mnotify²⁰⁶;
- Identificarea măsurilor pentru implementarea serviciului de plăți electronice – Mpay²⁰⁷;
- Crearea Platformei guvernamentale de instruire la distanță: e-Learning²⁰⁸;
- Aprobarea Metodologiei privind reingineria serviciilor publice; Metodologiei de evaluare a capacităților instituționale ale prestatorilor de servicii publice; Metodologiei de elaborare și implementare a cadrului de performanță al prestatorilor de servicii publice²⁰⁹;
- Lărgirea spectrului de servicii publice naționale pentru documentarea populației din stînga Nistrului și pentru străinii aflați pe teritoriul Republicii Moldova (apartizi, refugiați, beneficiari de protecție umanitară);
- Punerea în aplicare, începînd cu 1 ianuarie 2020 permise de conducere de tip nou.

Acțiuni realizate suplimentar celor planificate în PAG

- Aprobarea Regulamentului de utilizare, administrare și dezvoltare a *Portalului guvernamental al antreprenorului* și Regulamentului de utilizare, administrare și dezvoltare a *Portalului guvernamental al cetățeanului*, care oferă un mecanism eficient de obținere, prin intermediul unui punct de acces, a informațiilor oficiale de interes public și a informațiilor documentate despre sine, disponibile în cadrul registrelor și sistemelor informaționale ale furnizorilor de date, de recepționare

²⁰⁴ Hotărîrea Guvernului nr. 670/2020;

²⁰⁵ Hotărîrea Guvernului nr. 375/2020;

²⁰⁶ Hotărîrea Guvernului nr. 376/2020;

²⁰⁷ Hotărîrea Guvernului nr. 712/2020;

²⁰⁸ Hotărîrea Guvernului nr. 411/2020;

²⁰⁹ Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 598-A din 10.08.2020;

a notificărilor expediate de prestatorii de servicii, în vederea înștiințării despre evenimentele produse în legătură cu prestarea serviciilor²¹⁰;

- Lansarea versiunii perfecționate a Portalului date.gov.md.- *Portalul Guvernamental de Date* – un ghișeu unic al datelor din sectorul public, care înglobează 3 module de bază: i) Seturi de date deschise ale ministerelor și instituțiilor administrației publice centrale; ii) Modulul „Caută în Date Publice” – date publice din diferite registre și baze de date deținute de autoritățile publice; iii) Modulul de accesare a datelor de interes public, inclusiv date cu caracter personal din registrele și sistemele informaționale de stat (acces autorizat);
- Demararea pilotării *Centrelor Universale de Prestare a Serviciilor (CUPS)* în cadrul a 17 autorități locale din țară și la 5 oficii consulare, astfel serviciile guvernamentale vor deveni mai accesibile și pentru cetățenii RM de peste hotare. Procesul prevede pilotarea și ulterior escaladarea CUPS cu alte cel puțin 58 centre, estimându-se un număr total de 80 CUPS implementate în țară și peste hotare în următorii 3 ani. Acestea vor funcționa ca și ghișee în incinta primăriilor și a misiunilor diplomatice/oficiilor consulare ale RM peste hotare și vor fi echipate pentru a putea furniza servicii publice, inclusiv electronice (cca 22 servicii publice, prestate de către Agenția Servicii Publice și Casa Națională de Asigurări Sociale);
- Inițierea procesului de eliberare a *certificatelor cheilor publice cu termenul de valabilitate de 2 ani pentru beneficiari*. Astfel, Instituția publică ”Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”, acreditată de către Serviciul de Informații și Securitate în calitate de organ competent în domeniul semnăturii electronice, a asigurat eliberarea a 64 mii semnături electronice avansate calificate subiecților declarării averii și a intereselor personale și 10 mii semnături prestatorilor de servicii medicale de asistență medicală primară și specializată de ambulator;
- Reducerea cu 25% a prețului pentru numele de domen din zona .md, plata pentru serviciul respectiv fiind integrată la serviciul guvernamental de plăți electronice MPay.

Acțiunile realizate la capitolul dezvoltarea serviciilor publice s-au desfășurat grație |*Programului de stat pentru modernizarea serviciilor publice*, finanțat de către Guvernul Germaniei.

- Pentru aplicarea soluțiilor practice de ținere a Registrului bunurilor imobile și activitatea de înregistrare a acestora:
 - A fost creat cadrul normativ pentru asigurarea finalității cadastrului bunurilor imobile pe întreg teritoriul țării, care va permite înregistrarea primară masivă în cele 497 de localități rurale, în care aceasta nu a avut loc²¹¹;
 - A fost îmbunătățit cadrul normativ secundar de implementare a prevederilor normelor primare (optimizarea procedurii de înregistrare masivă în vederea omiterii erorilor comise istoric, actualizarea numărului de bunuri imobile, extinderea termenului de înregistrare masivă a bunurilor imobile)²¹²

Procesul de înregistrare masivă a bunurilor imobile se desfășoară cu suportul *Programului de stat de creare a cadastrului bunurilor imobile pentru anii 2020-2023*.

²¹⁰ Hotărârea Guvernului nr. 412/2020 și nr. 413/2020;

²¹¹ Legea nr. 154/2020

²¹² Hotărârea Guvernului nr. 345/2020

- Întru asigurarea evaluării bunurilor imobile, înregistrarea acestora și îmbunătățirea schimbului de date spațiale:
 - A fost restabilit mecanismul de certificare a specialiștilor din domeniile geodeziei și cadastrului prin operarea amendamentelor la legea de profil²¹³;
 - Se derulează procesul de înregistrare și evaluare funciară conform proiectului finanțat de către Banca Mondială în baza Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare. Sunt în desfășurare lucrările cadastrale în 2 raioane din nordul țării: Ocnîța și Edineț;
 - Se desfășoară proiectul de asistență tehnică „Hărți digitale de Bază pentru Infrastructura de Date Spațiale pentru perioada 2020-2023”, beneficiat din partea Guvernului Regatului Norvegiei, care va oferi baza de referință pentru implementarea infrastructurii de date spațiale și asigurarea suportului autorităților publice locale.

P. COOPERAREA CU SOCIETATEA CIVILĂ ȘI ASIGURAREA TRANSPARENȚEI ÎN PROCESUL DECIZIONAL

Dialogul Guvernului cu organizațiile societății civile continuă a fi focusat pe 3 priorități stabilite prin Strategia de Dezvoltare a Societății Civile (SDSC) pentru 2018-2020: i) implicarea activă a societății civile în procesul de consolidare a cadrului normative privind participarea societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice, ii) promovarea și consolidarea sustenabilității financiare a OSC și iii) dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului.

Realizări majore

- Elaborarea și aprobarea proiectului de lege pentru modificarea articolului 9 din Legea voluntariatului nr. 121/2010, aprobat prin HG nr.284/2020, ce are drept scop *atribuirea competenței Guvernului și demararea procesului de creare a Centrului național de voluntariat*, organ responsabil de coordonarea tuturor activităților de voluntariat.
- Continuă *implementarea cu succes mecanismului de desemnare procentuală (2%)*. Din momentul lansării acestui instrument, chiar dacă resursele oferite de el organizațiilor societății civile sunt încă destul de modeste, se constată o creștere anuală a solicitărilor OSC de a obține dreptul de a beneficia de acest mecanism. Lista beneficiarilor pentru 2020, este în creștere cu 15%, în raport cu anul 2019. Din totalul solicitanților 87 la sută sunt asociații obștești, fundații și instituții private (organizații necomerciale), iar 13% din ele o reprezintă cultele religioase. În 2020 au fost înregistrate cu 34% mai multe desemnări față de 2017.
- În scopul asigurării unor mecanismelor sectoriale de implicare a societății civile în procesul de elaborare și monitorizare a implementării politicilor publice și de asigurare a transparenței în procesul decizional a fost *reanimată activitatea colegilor consultative ale ministerelor și altor autorități administrative centrale*, în conformitate cu prevederile art.33 din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate. APC au asigurat organizarea, pe parcursul lunii februarie 2020, a ședințelor lărgite ale colegiilor acestora, la care au fost puse în discuții

²¹³ Legea nr. 154/2020:

raportul de activitate pe anul 2019 și planul de acțiuni pe anul 2020, inclusiv cu reprezentanții societății civile.

- În scopul îmbunătățirii mecanismelor de finanțare directă a proiectelor organizațiilor societății civile (OSC) din bugetul de stat și elaborarea unui Regulament-cadru de finanțare, cu suportul Asociației Obștești „Institutum Virtutes Civilis” și Centrului European pentru Legislație Necomercială au fost organizate ședințe de consultare cu APC în vederea ajustării cadrului legal și identificării deficiențelor întâmpinate în procesul de implementare a instrumentelor de finanțare pentru proiectele OSC.

- Autoritățile publice au fost susținute de o manieră constructivă și promptă de către organizațiile societății civile și asociațiile mediului de afaceri în procesul identificării celor mai urgente, eficiente și aplicabile soluții și propuneri în contextul dezvoltării măsurilor și intervențiilor de prevenire, atenuare și eliminare a impactului pandemiei COVID-19, atât asupra populației aflate în dificultate, cât și asupra economiei per ansamblu. Propunerile de politici și-au găsit reflectare în majoritatea măsurilor aprobate de Guvern, inclusiv în matricele de politici pentru atenuarea impactului social și economic post-COVID, aflate la etapa definitivării.